

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΕ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1948

ΑΡΙΘ. 3—4

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τῆς Συντάξεως Ἐπί τῶν ἐπάλλεων. — † *Μητροπολίτου Κώου Ἐμμανουὴλ* Ἡ κλήσις εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν στάδιον κατὰ τὸν Massillon (Α'). *Κ. Δ. Τσάτσου* Βουλευτοῦ Ἀθηνῶν, Ἀγάπη (Β'). — *Ἀνδρέου Φυτράκη* Ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ κατοικία τοῦ Ἐφημερίου. — Ἀρχιμ. *Παρθενίου Πολάκη* Τὸ πρόβλημα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ. — Πρεσβυτέρου *Ἰωάννου Σπ. Ράμφου* Ὁ ἅγιος Εὐθύμιος ὁ Μέγας. — *Παρατηρήσεων Στήλη*: Οἱ Ἱεράρχαι καὶ ὁ ἄγων. — Ἀξιοπρόσεκτος δεκαετηρίς. — Ἡ Σιβιτανίδειος Σχολή. — Ὁ πρῶν Λεωντοπόλεως Σωφρόνιος (†). — *Χρονικά*.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΑΛΞΕΩΝ

Ἀντὶ τῆς μακρᾶς εἰρήνης, τὴν ὁποίαν ἠλπίζαμεν ὅτι θὰ ἐξησφάλιζεν ἡ νίκη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, τὸ νέον ἔτος εὐρίσκει πάλιν τοὺς λαοὺς τῆς γῆς εἰς ἐπικίνδυνον ἀναβρασμόν. Τὸ λυπηρότατον δὲ εἶναι ὅτι τὸ ὀρθόδοξον Ἔθνος μας εὐρίσκεται δυστυχῶς πάλιν εἰς τὸ προσκήνιον τῆς διεθνοῦς ταύτης ἀναταραχῆς, ὑπὸ συνθήκας δὲ ἀφαντάστως τραγικᾶς. Φαίνεται ὅτι ἡ μικρὰ Ἑλλάς ἔχει ὀρισθῆ ὑπὸ τῆς Θείας βουλῆς νὰ πρωταγωνίζεταί πάντοτε εἰς τὰς δραματικὰς ἐν τῷ κόσμῳ γιγαντομαχίας, κατὰ τὰς ὁποίας κρίνεται ὄχι ἡ ἰδική της μόνον τύχη, ἀλλὰ ἡ τύχη τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ της. Ἡ ἱστορία εἶναι πλήρης τοιοῦτων γιγαντομαχιῶν μὲ πρωταγωνίστριαν τὴν Ἑλλάδα. Πλήρης ὅμως εἶναι ἐπίσης καὶ ἀπὸ νίκαις τῶν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσωποῦμένων ἰδανικῶν κατὰ τῶν ἐκάστοτε γιγάντων. Πάντοτε εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς ἀνεδείχθη νικητρία, διότι δὲν ἦτο μόνον ἡ δύναμις τῶν ὅπλων της, ἡ ὁποία ἔκαμπε τὰς ἀντιρρόπους δυνάμεις, ἀλλὰ κυρίως ἡ δύναμις τῆς πίστεώς της εἰς τὰς ὑψηλὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας ἐξεπροσώπει, καὶ ἡ θεία ἐνίσχυσις εἰς τοὺς ἱεροὺς αὐτοὺς ἀγῶνας της. Οὐδεμία ἐπομένως πρέπει νὰ ὑπάρχη ἀμφιβολία, ὅτι καὶ κατὰ τὸν σημερινὸν δραματικὸν ἀγῶνα της θὰ ἀναδειχθῆ πάλιν νική-

τρια ἡ Ἑλλάς καὶ τὰ αἰώνια ἰδεώδη τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τὰ ὁποία ἐκπροσωπεῖ καὶ ὑπὲρ τῶν ὁποίων μάχεται, θὰ ἐπικρατήσουν τελικῶς τῶν δῆθεν ἰδανικῶν τῶν ὑπονομευτῶν τῆς ὑπάρξεώς της καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καθόλου, διότι αἱ εὐγενεῖς ἰδέαι ἀναδεικνύονται πάντοτε ἰσχυρότεραι καὶ τῶν πολυπληθεστέρων στρατιῶν καὶ τῶν δραστικωτέρων πολεμικῶν ὅπλων, ὡς ἀπέδειξεν ἄλλωστε αὐτὴ ἡ ἔκβασις τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου.

Ὅ,τι ἐπιβάλλεται ὅμως εἰς ἡμᾶς ὅλους σήμερον εἶναι, νὰ φανῶμεν καὶ κατ' αὐτὴν τὴν προσωρινὴν δοκιμασίαν ἀντάξιοι θεματοφύλακες καὶ ὑπερασπισταὶ τῶν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀνέκαθεν ἠγωνίσθη καὶ ἐνίκησε ἡ Ἑλλάς, ὡς θὰ νικήσῃ καὶ σήμερον μαζῆ με ὅλους τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ πιστεύουν εἰς αὐτὰ. Ἐκαστος κατὰ συνέπειαν, ποῦ διατηρεῖ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὰ ἀνώτερα ἰδανικὰ τοῦ λαοῦ μας, τὰ ὁποία ἀποτελοῦν συγχρόνως καὶ τὰ βάρη τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐλευθέρως ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου, ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ θέσιν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνος, ὥστε νὰ διατηρηθῆ ἀμείωτος ἡ ψυχικὴ κυρίως ἀντοχὴ τοῦ Ἐθνους κατὰ τὴν δύσκολον αὐτὴν καμπὴν τῆς ἱστορίας του. Ἄς ἐνδυθῶμεν λοιπόν, ὡς ἐπράξαμεν πάντοτε καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς παρομοίας περιπτώσεις, πάλιν τὸν «θώρακα τῆς δικαιοσύνης» καὶ ἄς ἀναλάβωμεν «τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε—κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον—πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι», με τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν ὅτι καὶ ἡ δοκιμασία αὕτη θὰ παρέλθῃ καὶ ὁ ἀγὼν θὰ τερατισθῆ νικηφόρος, διότι «οὐκ ἐν πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἰσχὺς». Α. Φ.

Η ΚΛΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ *

Α

«Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς». (Ἰωάνν. 20, 21).

Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτε ἐνεφανίσθη, μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του, πρὸς τοὺς μαθητάς του, ἐνῶ ἦσαν οὗτοι συνηθροισμένοι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐρχόμενος νὰ παρηγορήσῃ τὴν πίστιν των διὰ τῆς παρουσίας του καὶ νὰ καθουχάσῃ τὸν τρόπον των διὰ τῆς εἰρήνης, τὴν ὁποῖαν ἀγγέλλει εἰς αὐτούς, καὶ τὴν ὁποῖαν ἀφίνει εἰς αὐτούς ὡς τὸν γλυκύτερον καρπὸν τῆς νίκης του, καὶ τὸ προσφιλέστερον ἐχέγγυον τῆς ἐνθυμήσεώς του.

Δὲν θὰ ἦτο ἀρκετόν, ἐγκαθιστῶν αὐτούς λειτουργοὺς τοῦ Εὐαγγελίου του, νὰ εἶπῃ εἰς αὐτούς: «Σὰς ἀποστέλλω ὑπάγετε, διδάξατε ὅλα τὰ ἔθνη καὶ βαπτίζετε αὐτὰ ἐν τῷ ὀνόματί μου». Ἔπρεπε νὰ ἀνυψώσῃ τὰ πνεύματα αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ἀκόμη ἦσαν καταβεβλημένα κατὰ πληκτὰ ἕνεκα τοῦ σκανδάλου τοῦ Πάθους του, ἐμπνέων εἰς αὐτούς ὑψηλὰ συναισθήματα τοῦ ὑψίστου λειτουργήματος, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ τοῖς ἀναθέσῃ. Οὕτω δίδει εἰς αὐτούς τὴν μάλλον σεβαστὴν καὶ τὴν μάλλον θείαν ἰδέαν περὶ τοῦ λειτουργήματος τούτου, συγκρίνων τὴν ἀποστολὴν των πρὸς τὴν ἰδικὴν του Ἀποστολὴν, καὶ τὴν ἑξοδὸν του ἐκ τῶν κόλπων τοῦ Πατρὸς του, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον, πρὸς τὴν ἀναχώρησίν των «ἀπὸ κοντὰ του» διὰ νὰ φέρουν τὸ Εὐαγγέλιόν του μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς: *Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς.*

Πράγματι, εἶναι ὡς νὰ τοῖς ἔλεγεν: "Ὅπως ὑπῆρξα ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Ἀπεσταλμένος τοῦ Πατρὸς μου, θὰ εἴσθε οἱ ἀπεσταλμένοι μου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων" ὅπως ὁ Πατήρ ἦτο ἐν ἐμοί, ἀποκαταλλάσσων τὸν κόσμον, θὰ εἶμαι ἐν ὑμῖν, ἐνεργῶν ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐν λειτουργίᾳ ἀποκαταλλαγῆς" ὅπως ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐβλεπον, ἐβλεπον τὸν Πατέρα μου, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ βλέπουν σὰς, θὰ βλέπουν καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, καὶ θὰ εἴσθε ἐπὶ τῆς γῆς αἱ εἰκόνες τοῦ προσώπου μου, καὶ αἱ περισσότερον ζωνταναὶ ἐκφράσεις τῆς δυνάμεώς μου καὶ τῆς ἐξουσίας μου" ὅπως ὁ Πατήρ εἶναι ἐκεῖνος ὅστις, μένων ἐν ἐμοί, ἐνήργει πάντα τὰ ἔργα μου, ἐγὼ θὰ εἶμαι ἐκεῖνος ὅστις, μένων ἐν ὑμῖν, θὰ ἐνεργῶ ὅλα τὰ ἔργα σας" ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ βαπτίζω, θὰ δίδω τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, θὰ ὁμιλῶ ἐνώπιον ἡγεμόνων καὶ βασιλέων" ὅπως ὁ Πατήρ με εἶχεν ἐκλέξει πρὶν ἢ οἱ αἰῶνες γεννηθῶσι, καὶ ὅπως ὅλα τὰ αἰῶνια φιλεὺσπλαχνα σχέδιά του περὶ τῶν ἀνθρώπων ἀνεφέροντο εἰς ἐμὲ, σὰς ἐξέλεξα ἀπὸ

καταβολῆς κόσμου, καὶ ὅλα τὰ αἰῶνια σχέδιά μου περὶ τῆς Ἐκκλησίας μου δὲν στρέφονται παρὰ πρὸς σὰς: ὅπως ὁ Πατήρ μου ἔδωκε παντοδυναμίαν, ὅσας δίδω ἐπίσης τὰ κλειδιά τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς, τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τοῦ Ἄδου, καὶ σὰς ἀφίνω δύναμιν, ἢ ὁποῖα θὰ φανῇ ὅτι καὶ τὴν ἰδικὴν μου ὑπερβαίνει. Ὁ Πατήρ μὲ ἐκάθισεν εἰς τὰ δεξιὰ του, καὶ ὑπέταξεν εἰς ἐμὲ ὅλους τοὺς ἑχθρούς μου" θὰ σὰς καθίσω ἐπὶ δώδεκα θρόνων διὰ νὰ κρίνετε τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ: ὁ Πατήρ μοι ἔδωκε μαρτυρίαν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Οὐρανοῦ, ἐμφανιζόμενος ἐπὶ νεφέλης μεγαλειώδους, καὶ θὰ ἐμφανισθῶ ἡμέραν τινὰ ἐν τῷ ἀέρι καθήμενος ἐπὶ νεφέλης δόξης, περιστοιχισμένος ἀπὸ ὄλους τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Οὐρανοῦ, διὰ νὰ σὰς δώσω μαρτυρίαν ἔμπροσθεν τῶν συνηθροισμένων ἐθνῶν. Τέλος, ὅπως ἐδόξασα τὸν Πατέρα μου ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ με δοξάσετε, θὰ ὁμολογήσετε τὸ ὄνομά μου, καὶ θὰ τὸ φέρετε εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην ἕως συντελείας τῶν αἰώνων. Ἀλλὰ ὅπως ἡ Ἀποστολὴ τὴν ὁποῖαν ἔλαβον παρὰ τοῦ Πατρὸς μου ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ βάσις ὅλης τῆς ἐξουσίας μου καὶ ὄλου τοῦ μεγαλείου μου, ἡ ἀποστολὴ τὴν ὁποῖαν θὰ λάβετε σήμερον ἀπὸ ἐμέ, θὰ εἶναι ἐπίσης ἡ μόνη βάσις τῆς ἰδικῆς σας: *Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς.* Καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην σκέψιν περιορίζω ὄλον τὸν καρπὸν, τὸν ὁποῖον ὀφείλετε νὰ ἀποκομίσετε ἀπὸ ἕνα παραλληλισμὸν τόσο σεβαστόν, παραλληλισμὸν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀφίνει τόσο ὑψίστας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τόσο φοβεράς ἰδέας περὶ τοῦ λειτουργήματός μας.

"Ὅσον τὰ λειτουργήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκλήθημεν, εἶναι ὑψηλά, τόσο ἡ Ἀποστολὴ εἶναι ἀναγκαῖα. Κανείς, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, κανείς νὰ μὴ εἶναι τόσο θρασύς, ὥστε νὰ τολμήσῃ νὰ σφετερισθῇ τὴν τιμὴν τούτην" αὕτη ἀνήκει μόνον εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος καλεῖται εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ Ἀαρών: *Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ Ἀαρών.* Ἐὰν παρέστη ἀνάγκη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἴδιος νὰ ἀποσταλῇ ὑπὸ τοῦ Πατρὸς του διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἔργον του, εἶναι ἀνάγκη, κατὰ μείζονα λόγον, νὰ εἴμεθα ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ τὸ συνεχίσωμεν" καὶ ὅπως εἴμεθα κεκλημένος εἰς τὸ ἴδιον μὲ τὸ ἰδικόν του λειτουργίᾳ, ἀνάγκη καὶ τὰ σημεῖα τῆς κλήσεώς μας νὰ εἶναι τὰ ἴδια. Λοιπὸν, ποῖα εἶναι τὰ οὐσιώδη σημεῖα τῆς κλήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; δηλαδή, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῖ διὰ νὰ ἀποδείξῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι εἶναι ὁ Ἀπεσταλμένος τοῦ Πατρὸς του; Θὰ σὰς τὰ ἐκθέσω" καὶ θὰ περισηθῶ ἀκριβῶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ κειμένου μου" θὰ σὰς παρουσιάσω τὸν κανόνα" ὁ καθείς ἀπὸ σὰς θὰ κάμῃ ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κανόνος τούτου. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐμφανιζόμενος σήμερον ἐν μέσῳ ὑμῶν θὰ ἡδύ-

*) Père Massillon, Evêque de Clermont, Conférences et Discours Synodaux sur les principaux devoirs des Eclésiastiques, tome Premier, Paris M.DCC.LXXVI. p. 276-336.

νατο νὰ εἶπη εἰς ἓνα ἕκαστον ἀπὸ σὰς ἰδιαιτέρως¹, ὅπως ἄλλοτε εἰς τοὺς συνηθροισμένους Μαθητάς του: "Ὅπως μ' ἔστειλεν ὁ Πατήρ μου σὰς στέλλω: *Καθὼς ἀπεσταλκὲ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς*" αὐτὸ ἀκριβῶς πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν.

Ἀλλὰ πρὶν εἰσέλθω εἰς τὸ θέμα, ὑποθέτω ὅτι ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐκλογὴν, τὴν ὁποῖαν κάμνομεν παντὸς σταδίου ζωῆς· καὶ ὁ σκοπὸς μου δὲν εἶναι νὰ στηρίξω ἐνταῦθα γενικῶς ἀλήθειαν τόσον κεφαλαιώδη, περὶ τῆς ὁποίας σὰς ἔχουσιν ἤδη διδάξει². Γνωρίζετε ὅτι, ἐφ' ὅσον ὁ προορισμὸς μας, ὁ «κλήρὸς μας», εἰσέρχεται εἰς τὴν γενικὴν κυβέρνησιν τοῦ σύμπαντος καὶ συνδέεται, οὕτως εἶπειν, πρὸς πᾶν ὅ,τι μᾶς περιστοιχίζει μὲ σχέσεις ἀπείρους καὶ ἀποκρύφους, δὲν ἠμποροῦμεν πλέον νὰ ρυθμίσωμεν αὐτήν, εἰ μὴ ἐν ἐξαρτήσει ἀπὸ τῆς γενικῆς οἰκονομίας τοῦ παντὸς καὶ τῆς ὅλης ἀρμονίας τοῦ ὅρατοῦ κόσμου· γνωρίζετε ἐπίσης, ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἐκλογὴ σταδίου ζωῆς ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ κύριον μέσον τῆς δικαιοσύνης μας, δὲν δύναται ἡ ἐκλογὴ αὕτη νὰ εἶναι τὸ ἔργον τοῦ ἀνθρώπου καὶ μόνον, ὅπως δὲν εἶναι ἔργον τοῦ ἀνθρώπου μόνον αὕτη αὕτη ἡ δικαιοσύνη· καὶ ὅτι, τέλος, ὁ ἄνθρωπος ἀφέθη πράγματι «ἐν χειρὶ διαβουλίου αὐτοῦ», ἀλλ' ἡ τύχη τοῦ ἀπέμεινε πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ Κύριος θὰ ἄφινεν εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τῶν ἀνθρώπων τὴν ἐκλογὴν ὄλων τῶν ἄλλων σταδίων, καὶ ὅταν ἀκόμη—καθ' ὑπόθεσιν ἄφρονα καὶ ὕβριστικὴν τῆς σοφίας καὶ τῆς προνοίας τοῦ ὑπερτάτου Κυβερνήτου τοῦ σύμπαντος—ἡ τύχη ὀλόμονη προήδρευεν εἰς τὴν ποικιλίαν ταύτην τῶν ὄρων, οἱ ὁποῖοι μερίζουν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ συνεισφέρουν εἰς τὰς διαφόρους ἀνάγκας τῆς κοινῆς· καὶ ὅταν, ὡς οἱ ἀνόητοι ἐκεῖνοι φιλόσοφοι, θὰ ἐφανταζόμεθα θεότητά τινα ἀνάλητον, ἥτις, ἀφοῦ ἅπαξ ἔσυρε τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μηδενός, θὰ ἀπεσύρετο εἰς ἑαυτήν, θὰ ἄφινεν εἰς τὸ μοιραῖον, δηλαδὴ εἰς τὴν τύχην, τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἔργου τῆς, δὲν θὰ ἐπηγρύπτει πλέον ἐπὶ τοῦ σύμπαντος τούτου, καὶ θὰ ἐθεώρει τὴν λεπτομέρειαν ταύτην ἢ ὡς διασκέδασιν ἀναξίαν τοῦ μεγαλείου τῆς, ἢ ὡς φροντίδα ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν ἀνάπαυσίν τῆς· παρ' ὅλα ταῦτα, θὰ ἦτο ἀνάγκη πάντοτε νὰ ἐπιφυλάσῃ εἰς ἑαυτήν, λέγει ὁ ἱερός Κυπριανός, τὴν ἐκλογὴν τῶν Λειτουργῶν τῆς ὡς ὑπόθεσιν ἰδιάζουσαν εἰς αὐτήν, καὶ ἥτις ἀφορᾷ εἰς μόνην αὐτήν, διότι πρόκειται νὰ ἐγκαταστήσῃ ἀνθρώπους πιστοὺς εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξουν τὰ συμφεροντά τῆς ἀρεστοὺς εἰς τοὺς

1. Ὁ Massillon κάμνει τὴν ἐκκλησιαστικὴν ταύτην «Διάλεξιν» ἐνώπιον Πρεσβυτέρων καὶ ὑποψηφίων Κληρικῶν τῆς Ἐπισκοπῆς του, εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ συγκεντρωμένων.

2. Ἡ Διάλεξις γίνεται ἐν Οἴκῳ Περιουλογοῦ καὶ ποιμαντικῷ Ἀνεφοδιασμοῦ, ἐν Maison de retraite, ὡς χαρακτηρίζουσι τοιοῦτοις «Οἴκου» οἱ ξένοι.

ὀφθαλμοὺς τῆς διὰ νὰ ἐμφανίζωνται ἐνώπιόν τῆς, καὶ νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτὴν δαρά τε καὶ θυσίας· ζηλωτάς διὰ τὴν τιμὴν τῶν θυσιαστηρίων τῆς· ἱκανοὺς νὰ προσελκύωσιν εἰς αὐτὴν τὰς εὐχὰς καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν λαῶν· ἐνὶ λόγῳ, θεματοφύλακας τῶν νόμων τῆς, ἐρμηνευτάς τῶν θελήσεών τῆς, καὶ ἐπιφορτισμένους, οὕτως εἶπειν, τὴν φροντίδα τῆς δόξης τῆς ἐπὶ τῆς γῆς. Μένει λοιπὸν ἑδραῖον, ὅτι ἡ τιμὴ τῆς Ἱερωσύνης δὲν πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐπακολούθημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τῆς κλήσεως τοῦ Θεοῦ· ὅτι οὐδεὶς ἄνευ ἱεροσύλου λαθραίας εἰσχωρήσεως δύναται νὰ ὀμιλῇ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, ἂν δὲν ὀμιλῇ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ· νὰ μεταχειρίζεται τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ἂν δὲν ἔχη λάβει αὐτὴν ἀπ' αὐτόν· νὰ χειρίζεται τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κυρίου, ἂν αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δὲν ἐπεφόρτισεν αὐτόν εἰς τοῦτο· καὶ νὰ εἶναι ὁ «ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ», ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἂν δὲν εἶναι ὁ Ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖόν μοι φαίνεται ὡς τὸ οὐσιωδέστερον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, δὲν εἶναι νὰ πείσω γενικῶς, ὅτι πρέπει νὰ εἴμεθα κεκλημένοι εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ἱερατείας στάδιον, διὰ νὰ εἰσέλθωμεν νομίμως εἰς αὐτό· δὲν σκέπτεται κανεὶς ποσῶς νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τούτου· ἀλλὰ νὰ σὰς ἀνακαλέσω εἰς τὴν ἀτομικὴν σὰς συνειδήσιν εἰς τὴν συντελέσω νὰ ἐρωτήσετε ὁ καθεὶς τὸν ἑαυτὸν σὰς: Εἶμαι κεκλημένος; ἢ κλήσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ ἡ φωνὴ τῆς «σαρκὸς καὶ τοῦ αἵματος» μὲ ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ; Τὸ ἱερὸν στάδιον, τὸ ὁποῖον ἐποφθαλμῶ¹, εἶναι ὁ κλήρος τὸν ὁποῖον μοὶ προητοίμασε πρὸ τῆς γεννήσεως τῶν αἰώνων; Εἶμαι εἰς τὴν θέσιν μου, ἢ μήπως κατέχω θέσιν ἀνήκουσαν εἰς ἄλλον τινά; Ἐνὶ λόγῳ, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἀπέστειλεν, ὡς ὁ Πατήρ του ἀπέστειλεν αὐτόν;

Διὰ νὰ διαφωτισώμεν τὴν τόσον ἐνδιαφερόμεσαν διὰ τὴν αἰώνιον ἡμῶν σωτηρίαν ἀπορίαν ταύτην, δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ ἀποδείξωμεν *ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς κλήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ*· καὶ νὰ ἴδωμεν συγχρόνως *ἂν τὰ σημεῖα ταῦτα θὰ τὰ ἀνεύρωμεν ἐν τῇ ἰδικῇ μας ἀποστολῇ καὶ κλήσει*.

† Ο ΚΩΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

1. Εἰδικώτερον ἡ Διδασκαλία αὕτη ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Massillon πρὸς προπαιδευομένους διὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον.

"Ἔστι τινὰ ἃ μὴδὲ φράσαι ἔνι· οἶόν τι λέγω, νοεῖ ἢ διάνοια, ἀλλ' εἶπειν οὐ δύναται.

Οὐκ ἔνι τὸν κατὰ Θεὸν ζητοῦντα, μὴ καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιτυχεῖν.

Τὰ πονηρὰ εὐκόλως ὑποπτεύομεν, τὰ δὲ χρηστὰ οὐκέτι.

Οὐ παρὰ τὸ πολλὰ ζῆν ἔτη ἢ ὀλίγα ἢ εὐημερία, ἀλλὰ παρὰ τὸ εἰς δέον κεχρησθαι τῇ ζωῇ.

(Χρυσόστομος)

ΑΓΑΠΗ*

Β'

Ξεκινώντας από το ὄρος τῆς Γαλιλαίας τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης ξεχύνεται νικηφόρο στὸν κόσμο, τὸν ὄρατο καὶ ἀόρατο γιὰ νὰ συγκρουσθῇ μὲ τρεῖς πανίσχυρες δυνάμεις: Τὸν μωσαϊκὸ νόμο, τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ τὴν ρωμαϊκὴ πολιτεία. Ἦταν οἱ δυνάμεις ποὺ ἐβάσταζαν τὸν πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ πολιτισμὸ τῆς Οἰκουμένης. Καὶ ἦταν ἡ ἐποχὴ ὅπου αἱ τρεῖς δυνάμεις αὐτὲς ἀγωνίζονταν νὰ συγκερασθοῦν καὶ νὰ συγχωνευθοῦν σὲ μιὰν ἐνιαία ζωὴ. Ἄν καὶ γεννημένες κάτω ἀπὸ ἐντελῶς διαφορετικοὺς οὐρανοὺς, γύρευαν τὴν ὥρα ἐκείνη τὴν σύνθεσή τους, μιὰ κοινὴ ἀρχή. Ὁ Κικέρων καὶ ὁ Καρνεάδης πασχίζουν νὰ συζητήσουν τὴν φιλοσοφία τοῦ Ἑλληνος καὶ τὸ πολιτικὸ ἦθος τοῦ Ρωμαίου. Καὶ ὁ Φίλων κάνει μιὰ τολμηρὴ καὶ ἐπίμονη ἀντιβολὴ τοῦ μωσαϊκοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου. Τέταρτη τὴν νῦν νεώτερη καὶ ριζικώτερα ἀντίθετη δυνάμη παρουσιάζεται ἡ διδασχὴ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίας. Ὁ κόσμος τότε δὲν ἐγνώριζε καὶ κατὰ πολὺ δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸ μεγαλεῖο αὐτῆς τῆς συγκρούσεως. Δὲν ἦταν ἀγώνας ποὺ ἀποφασίζονταν στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς μεταξὺ τῶν ὑλικῶν δυνάμεων. Ἦταν ἕνας ἀγώνας ἐσώτατος τῶν πραγμάτων, ἀγώνας τῶν πρώτων ἀρχῶν ποὺ θὰ ἔκρινε γιὰ ὅλον τὸν πολιτισμὸ, γιὰ ὅλα τὰ ἰδανικά, γιὰ ὀλόκληρη τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων στοὺς ἐπιγενόμενους αἰῶνες. Στὸν μεγάλον αὐτὸν ἀγῶνα παίρνει μιὰν ἐντελῶς πρωτόφαντη στάση ὁ Ἐπαναστάτης τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίας, μιὰ στάση ποὺ ἀκόμα σήμερα, μετὰ δύο χιλιάδες χρόνια, δὲν θαυμάσθηκε στὸ δίκαιό της μέτρο. Ἔδειξε πῶς γίνονται στὴν ἱστορία οἱ ἀληθινὰ μεγάλες καὶ δημιουργικὲς ἐπαναστάσεις.

Ἐμεῖς ποὺ μὲ τὴν ἐπανάσταση συνδυάζομε τὸ στοιχεῖο τῆς ἀκρότητος, τῆς βίας, τῆς παραφορᾶς, τῆς ἀνατροπῆς τῶν πάντων, δύσκολα μποροῦμε νὰ συλλάβωμε ὅτι πολὺ ἰσχυρότερος καὶ ριζικώτερος ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς τοὺς σεισμοὺς στάθηκε ὁ λόγος ποὺ διακήρυξε: «Μὴν νομίζετε ὅτι ἦλθον καταλύσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας. Οὐκ ἦλθον καταλύσαι ἀλλὰ πληρῶσαι». Ὁ Νίτσε δὲν κατάλαβε πῶς ὁ ἡσυχος αὐτὸς λόγος περιεῖχε περισσότερες «ἀνατροπὲς ἀξιών» ἀπὸ ὅλους τοὺς δικούς του τοὺς θυμωμένους καὶ παραγμένους λόγους. Οὔτε «ἕνα ἰῶτα» δὲν θέλει νὰ καταλύσῃ ὁ Ἐπαναστάτης ἀπὸ τὸν μωσαϊκὸ νόμο. Ἀλλὰ θέλει κάτι πολὺ περισσότερο: νὰ προσθέσῃ στὸν μωσαϊκὸ νόμο ἕνα νόημα ριζικὰ νέο καὶ τὸ θέλει ἔτσι ὥστε τίποτα ἀπὸ τὸ παλαιὸ νὰ μὴ χαθῇ, νὰ συντεθῇ ὅμως μὲ τὸ νέο ἢ μὲ μιὰ ἄλλη διατύπωση, νὰ συναίρεθῃ μέσα στὸ νέο. Στὴν κορυφὴ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου στέκει ὁ Ἰεχωβάς, ὁ θεὸς τῶν στρατιῶν,

ποὺ μὲ ἀμείλικτη καὶ ἄτεγκτη δικαιοσύνη κρίνει καὶ τιμωρεῖ. Καὶ ἡ δύναμη καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀκατάλυτες θὰ μείνουν στὴ θέση τους, ἀλλὰ οὗ αὐτὲς πλάι ἐνθρονίζεται μιὰ ἄλλη ἀρχή, ἡ συγγνώμη, ἡ ἐπιείκεια, ἡ συμπόνια, τὸ ἔλεος, ὅσα εἰς τὸ χτύπημα τῆς δικαιοσύνης μπορεῖ νὰ ἀντιτείνῃ ἢ θωπεῖα τῆς ἐγάπης. Ὁ Ἰεχωβάς, ὁ τιμωρὸς καὶ ὁ δικαιοκρίτης, στέλνει στὸν Ἄδη τὸ παιδί του γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς κριμένους καὶ τοὺς τιμωρημένους. Ἡ ἀνταπόδοσις τοῦ ἰσοῦ καὶ τοῦ δικαίου, τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, γίνεται ἀνταπόδοσις τοῦ ἀνισοῦ καλοῦ καὶ θυσία. Ὅχι ὅμως γιὰ τὴν ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἐσφαλμένη καὶ κακὴ καὶ πρέπει νὰ παραμερισθῇ, ἀλλὰ γιὰ τὸ μένοντα ἀκατάλυτη ἀρχὴ στὴ γενικότητά της, χρειάζεται τὴν διόρθωση στὰ μερικὰ καὶ τὰ συγκεκριμένα, χρειάζεται καθὼς προσέρχεται ἄτεγκτη πρὸς τὰ ἀνθρώπινα νὰ ἀποκτήσῃ τὴν εὐκαμψία τῆς ἐπιεικείας, τὴν κατανόηση τῆς ἀδυναμίας, τοῦ λάθους, τὴν συμπόνια γιὰ τὴν ἀδυναμία καὶ τὸ λάθος. Καὶ ἡ κατανόηση αὐτὴ καὶ ἡ συμπόνια αὐτὴ βγαίνουν ὄχι ἀπὸ κρίση ὀρθολογική, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν «εὐφυΐα τῆς καρδιάς», ὅπως ἔλεγε ὁ Πασκάλ, ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Δύσκολη ἢ σύνθεση τιμωρίας καὶ συγγνώμης, δικαιοσύνης καὶ ἐπιεικείας, μωσαϊκοῦ νόμου καὶ ἀγάπης. Μόχθος ἀκατάπαυστος εἶναι τῶν ἀντιθέτων τούτων ἡ σύνθεσις. Τὰ λογικῶς ἀντιφατικὰ πρέπει νὰ συνεφαρμόζονται στὶς συγκεκριμένους περιπτώσεις τῆς ζωῆς. Χωρὶς τὸ σταθερὸ μέτρο τῆς δικαιοσύνης καμμιὰ τάξη, καμμιὰ εὐστάθεια, καμμιὰ ἀρμονία. Χωρὶς ὅμως τὴν συμπλήρωση καὶ τὴν διόρθωση τῆς ἀγάπης χάνεται μιὰ ἀνώτερη ποιότητα ζωῆς καὶ ἕνα ἥλιο κλίμα ποὺ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ. Τὸ ὠραιότερο παράδειγμα αὐτῆς τῆς συνθέσεως μᾶς τὸ προσφέρει ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τοῦ Μεγάλου Ἐπαναστάτου, ποὺ καὶ τὸ φραγγέλιο χρησιμοποίησε κατὰ τῶν ἐμπόρων τοῦ Ναοῦ του, ἀλλὰ καὶ τῆς πόρνης ἐχάρισε τὶς ἀμαρτίες «ὅτι πολὺ ἠγάπησε».

Μέσα στὴν ἀναρχία τῶν θεῶν ὁ Μέγας Ἐπαναστάτης ἔφερε καὶ ἐπέβαλε τὸν Θεὸ τὸν δικό του. Τὸν ἔφερε ἀφοῦ τοῦ ἔδωσε τὴν ψυχὴ του. Ὁ Μέγας Ἐπαναστάτης ἐγλύκανε τὸν Θεὸ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι στοὺς μεταγενεστέρους καιροὺς, κάθε φορὰ ποὺ στὴ θέσι τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης ἔμπαινε ὁ παλαιὸς Ἰεχωβάς τὰ ἦθη τῶν ἀνθρώπων γίνονταν σκληρὰ καὶ κρύωναν οἱ ψυχὲς καὶ ἐντροφούσαν τότε πολὺ περισσότερο οἱ ἄνθρωποι στὴν Παλαιὰ Γραφή παρὰ στὴν Νέα Διαθήκη. Αὐτὸ ἦταν τὸ ὀλίθημα τοῦ Κουσκέρων.

Μάταιες ὅμως εἶναι ὅλες αὐτὲς οἱ κατὰ καιροὺς ἐπιστροφὲς πρὸς ἀρχαιότερες ἀντιλήψεις. Ὁ Μέγας Ἐπαναστάτης εἶχε ἀποκαλύψει πιά εἰς τὰ νοητὰ οὐράνια τὴν «ὑπεράνωστον, ὑπερφύση καὶ ἀκροτάτην κορυφήν», ὅπως γράφει ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ποὺ τίποτε πιά δὲν μποροῦσε νὰ σκεπᾶσθαι. Ξεκινώντας ἀπὸ τὴν ἰουδαϊκὴ

* «Καθημερινή» (21 Δεκεμ. 1947).

θηρσκειά έλυσε για αιώνες τὸ θεολογικὸ πρόβλημα τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Ἐχάραξε τὸ «εἶδος» τοῦ Θεοῦ. Καὶ μόνο ὅποιος ξέρει πόσο βαθειὰ ἐπηρεάζει τὴν μοῖρα τῆς ἱστορίας ἢ ἀνωτάτη μορφή πού τὴν ἐφορεῦει, μόνο αὐτὸς μπορεῖ νὰ νοιώσῃ τὴν τρομακτικὴ ἐπίδρασή της σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες. Ἕνας ἄλλος Θεὸς θὰ ἐσήμαινε μίαν ἄλλην ἱστορίαν.

Ἔτσι ὁ Μέγας Ἐπαναστάτης ἀντιμετώπισε τὴν πρώτην ἀντίπαλον Δύναμιν, τὸν μωσαϊκὸ Νόμο. Τὸ σῶμα του ἐκρίθηκε καὶ σταυρώθηκε ἀπὸ αὐτόν. Τὸ πνεῦμα του τὸν ἔκρινε τὸν νόμον αὐτόν καὶ τὸν τοποθέτησε μέσα στοὺς αἰῶνες.

Ἡ δευτέρα ἀντίπαλος Δύναμις ἦταν ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία. Δὲν τὴν ἀντίκρουσε ὁ ἴδιος, ἀλλὰ ἐν ὀνόματί του δικοὶ του ἐντολεῖς καὶ ἀποστολοὶ. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ πνεύματί του ἐνήργησαν καὶ μετὰ ἕνα τρόπο ὅμοιο μετὰ ἐκείνον πού χρησιμοποίησε ὁ ἴδιος γιὰ τὸν μωσαϊκὸ νόμο στὴν ἐπί τοῦ Ὁρους ὀμιλία. Ὅπως δὲν ἦρθε νὰ καταλύσῃ τὸν μωσαϊκὸ νόμο, ἔτσι δὲν ἦρθε νὰ καταλύσῃ τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ἀλλὰ νὰ τὴν «πληρώσῃ».

Ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία μέσα ἀπὸ τὴν πολυμορφία πού παρουσιάζει σὲ μιὰ διαδρομὴ ἕξι αἰῶνων, ἕνα ὕψος νόημα προσφέρει, τὸν «Λόγο», τὸν λόγο πού ὀρίζει τὴν ἀρετὴ τῆς πράξεως καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσεως καὶ τῆς γνώσεως, τὸν «Λόγο» πού στέκει ἀπάνω ἀπὸ τίς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθήματα, πού εἶναι «λογικὸς» καὶ διώκει τὸ ἄλογο, αὐτὸ πού βγαίνει ἀπὸ τίς αἰσθήσεις καὶ ἀπὸ τὰ αἰσθήματα καὶ πού «λογικὰ» δὲν δικαιολογεῖται. Τὸν «Λόγο» αὐτόν, τὸν ἑλληνικόν, ἂν καὶ τόσο ἀντιθετικὸς πρὸς τὴν ἄλογη ἀγάπη, δὲν θέλησε νὰ τὸν καταλύσῃ. Καὶ ἔστειλε εἰς τὰ «ἔθνη», τοὺς ἀποστόλους καὶ ἀργότερα τοὺς ἀπολογητὰς του μετὰ τὸ μήνυμα ὅτι δὲν ἦρθε νὰ καταλύσῃ ἀλλὰ νὰ πληρώσῃ τὸν ἑλληνικὸ λόγον. Ἐναν «ἀγνωστον θεόν» μέσα στοὺς ἄλλους θεοὺς ἦρθε νὰ εὐαγγελισθῇ ὁ ἥρωας τῆς Χριστιανισμοῦ, ὁ Παῦλος, ἕναν Θεόν ὅμως τοῦ ὁποῦ τότε ἔκρουσε γιὰ παιδαγωγικοὺς σκοποὺς τὴν ἀκαταμάχητη δύναμη. Εἶναι μιὰ πράξις πού σὰν νὰ συμβολίζῃ τὴν θέληση τοῦ Ἐπαναστάτου νὰ μὴ γίνῃ ἀρνητικὰ καταλητὴς ἀλλὰ θετικὰ συμπληρωτὴς τοῦ πνεύματος τῆς ἱστορίας. Δύσκολο, σχεδὸν ἀνυπερβλητὸ τὸ ἄθλο τῆς συνθέσεως τοῦ ἄλογου στοιχείου τῆς ἀγάπης μετὰ τὸν «Λόγον», τοῦ ρωμαντικοῦ καὶ αἰσθηματικοῦ νοήματος τῆς ἀγάπης μετὰ τὸ κλασσικὸ καὶ ἔλλογο νόημα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Καὶ ὅμως ἦταν τὸ αἶτημα τῶν καιρῶν νὰ βρεθῇ ἕνα σημεῖο ἐπαφῆς τῶν δύο αὐτῶν ἀντιθέτων, νὰ βρεθῇ κάπου ἕνα ρεῖθρο κοινὸ γιὰ τοὺς δύο ποταμοὺς πού διαποτίζουν ἔκτοτε τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τὸ ἄλογο στοιχεῖο τῆς ἀγάπης καὶ γιὰ τὸ ἔλλογο στοιχεῖο τοῦ πνεύματος. Σεισμὸς ἔγινε τὴν ὥρα πού ἀγγίχθηκαν τὰ δύο ρεύματα καὶ οὔτε στάθηκε οὔτε

μπορεῖ πάντα νὰ σταθῇ στὸ ρεῖθρο τοῦτο ἡ ροὴ ὀμαλή. Εἶναι μιὰ σύνθεσις πού ὄλο καὶ συντελεῖται, πού ἡ ἀδιάκοπη συντέλεσή της εἶναι καὶ ἀδιάκοπος ἀγώνας. Ἡ πορεία της βυθίζεται στὸ μέλλον ἂν καὶ γνωρίζει στὸ παρελθόν εἰκοσι αἰῶνες. Καὶ ὅμως ἡ σύνθεσις αὐτὴ εἶναι ἕνα γεγονός. Τὴν ζῆ ὁ ἀνθρώπος. Ὁ νέος κόσμος εἶναι γέννημά της καὶ θρέμμα της. Ἀπὸ αὐτὸν τὸν «μυστικὸ γάμο» ἐπλάσθηκε ὁ πολιτισμὸς του. Δὲν κατωρθώθηκε βέβαια ἕνα τέτοιο ἄθλημα χωρὶς ταλαντεύσεις, χωρὶς ὀπισθοδρομήσεις, χωρὶς παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν ἄρχουσα γραμμὴ. Τὴν ἄρχουσα ὅμως ταύτη γραμμὴ πού δὲν ἤθελε τὴν κατάλυση, ἀλλὰ τὴν πληρώση τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, πού ἦταν τῆς ἐπί τοῦ Ὁρους ὀμιλίας πρόσταγμα, ἐκείνοι πού πρώτοι ἀνέλαβαν νὰ χαράξουν εἶναι οἱ Ἕλληνες. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ἐκείνοι πού λιγώτερο μετεῖχαν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ἐκείνοι καὶ λιγώτερο ἔρρεπαν πρὸς αὐτὴ τὴ σύνθεσις. Αὐτοὶ ἤθελαν νὰ γίνουν καταλυταὶ τοῦ λόγου. Ὁ Τατιανός, ἕνας Ἀσσύριος, ζητάει ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες νὰ καταλύσουν τὸν λόγο. Ἕνας Λατίνος τῆς Ἀφρικῆς, ὁ Τερτυλλιανός, κάνει τὸ ποῖο ἀκράτο κύρηγμα πού γνωρίζομε ἐναντίον τοῦ λόγου. «Εἶναι, μὰς λέει, πιστευτόν, διότι εἶναι ἀνόητον. Εἶναι βέβαιο, διότι εἶναι ἀδύνατον. Ἐγὼ πιστεύω αὐτὸ πού εἶναι παράλογον. «Credo quia absurdum» Ἄς συμβουλευθῇ καὶ ὁ Ψευδοδιονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης νὰ ἀπολείπωμεν τὰς «νοερὰς ἐνεργείας» καὶ νὰ ἀναταθῶμεν πρὸς ἐκεῖνο πού εἶναι «ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν καὶ γνῶσιν». Ἄς ἔρθουν ἀργότερα οἱ «μυστικοὶ» τῆς Δύσεως ὄχι γιὰ νὰ πολεμήσουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ σβύσουν τὸν λόγο, ἀπὸ τὸν Φραγκίσκο τῆς Ἀσίζης ὡς τὸν Ἀντζελλοῦς Σιλέζιους καὶ ὡς τὸν Ρίλκε. Εἶχε κί ὄλας ὑπογραφή ἢ ἀκατάλυτη συνθήκη πού ἰσχύει ἀκόμα καὶ θὰ ἰσχύῃ στοὺς αἰῶνες. Εἶχε ὑπογραφή στὴν Πάτμο ἀπὸ ἕνα Ἕλληνα, ἕνα βαθειὰ δουλεμένο ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ σοφία. «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος». Ὁ Θεὸς τοῦ ἀλόγου, ὁ Θεὸς πού εἶπε: «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι», δηλαδὴ οἱ «πτωχοὶ τῷ λόγῳ», ἐνδύεται τώρα τὰ ἄμφια τοῦ Λόγου καὶ μετὰ αὐτὰ γίνεται ἡ ἐγκόσμια δύναμη πού κατακτᾷ τὴν Οἰκουμένη. Ὁ Θεὸς ἐνώγει τὸν Λόγον μετὰ τὴν Ἀγάπην, τὸ ἔλλογον μετὰ τὸ ἄλογον καὶ κάτω ἀπὸ τὸ αἶτημα αὐτὸ πού ἐπαναστατικώτερο καὶ τολμηρότερο δὲν γνώρισε ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἐν παραβολαῖς διδασκαλία συγκροτεῖται σὲ δόγμα καὶ τὸ ἀπροσδιόριστο ρεῖμα τῶν αἰσθημάτων γίνεται Ἐκκλησία. Τὸ ἄμορφο προσλαμβάνει μορφήν. Αὐτὸ εἶναι ἡ φύσις τοῦ Λόγου. Ὅλα τὰ ἰδεολογικά, τὰ μορφολογικά ἐπιτεύγματα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἀπαρτίζουν τὸ νέο δόγμα. Καὶ παρ' ὄλες τῆς διαμαρτυρίας πού ἔρχονται ἀπὸ τίς περιοχὰς τῶν βαρβάρων, ὁ νέος κόσμος γιὰ νὰ

συγκροτηθῆ κινεῖται μέσα στὰ σχήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου. Μαζὶ γεννιῶνται ὁ νέος κόσμος, ὁ νέος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ἄλλὰ ἄρα γε αὐτὴ ἡ συνθήκη σημαίνει ὑποταγὴ τοῦ ἀλόγου στοιχείου στὸν ἑλληνικὸ λόγο; Τὸ νόημα τῆς ὑποταγῆς δὲν ἔχει θεσιν ἐδῶ καμιά. Τίποτε δὲν καταλύεται ἐδῶ, ἐνῶ ὅλα θεμιλιώνονται. Αὐτὸ εἶναι ἡ ἰδέα τῆς συνθέσεως. Ἡ ἀγάπη διασώζεται ὀλόκληρη μέσα σ' αὐτὴ τὴν σύνθεση καὶ ρίχνει ἓνα νέο φῶς στὴν ζωὴ τοῦ «Λόγου». Τέτοια εἶναι ἡ πλήρωση ποῦ θέλησε ὁ Ἐπαναστάτης καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ νίκη του. Ποιὸ εἶναι τὸ νέο φῶς αὐτό, ποιὸ εἶναι τὸ νόημα, ποιὰ εἶναι ἡ νέα σκοπιά; Ἄν ἔπρεπε μὲ μιὰ φράση νὰ ἐκφράσωμε, θὰ ἐλέγαμε: Ὁ ἀνθρώπος, ἡ προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἀπόλυτα ἀτομικὴ ὑπόσταση, τὸ ἀσήμαντο, τὸ ἐγκόσμιο, τὸ θνητὸ ἐγώ, ἡ συγκεκριμένη, ἀτομικὴ ψυχὴ του. Ἡ ψυχὴ του, ἡ ἱερὰ αὐτὴ κρύπτη ὅπου κρύβονται ὁ πόνος, ἡ συμπόνια καὶ πέρα καὶ ἀπάνω ἀπὸ ὅλα τὸ μέγα μήνυμα, ἡ ΑΓΑΠΗ.

Κ. Δ. ΤΙΣΑΤΣΟΣ]

Η ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ

Σήμερον ὅτε πανταχόθεν καταβάλλεται πᾶσα δυνατὴ ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας προσπάθεια διὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ Ἐφημερίου, δὲν θὰ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ παραμείνῃ ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν σχετικῶν ἐνεργειῶν καὶ ἡ κατασκευὴ ἰδιαιτέρας κατοικίας αὐτοῦ πλησίον καὶ εἰ δυνατόν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ οὗτος ἐφημερεύει. Ὅσοι ἔτυχε νὰ εὐρεθοῦν εἰς εὐρωπαϊκὰς χώρας θὰ ἐγκώρισαν ἀσφαλῶς τοὺς πλησίον τῶν Ναῶν ἐφημεριακοὺς αὐτοὺς οἴκους, εἰς τοὺς ὁποίους μάλιστα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ὁδηγεῖται κάθε ξένος ἐπισκέπτης τῶν χωρίων τῆς ὑπαίθρου διὰ νὰ λάβῃ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ζητούμενας πληροφορίες καὶ νὰ τύχῃ προχείρου ἄλλ' ἐγκαρδίου πάντοτε φιλοξενίας. Εἰς τὸν τόπον μας δὲν ἐπεδιώχθη μέχρι σήμερον ἡ ἀπόκτησις τοιούτων ἐφημεριακῶν κατοικιῶν, καίτοι ἀπό τινος ἡ ἀναγκαιότης αὐτῶν ἔχει καταστῆ ὁμολογουμένως ἐπιτακτικὴ καὶ εἰς τὰς μεγαλύτερας πόλεις καὶ εἰς τὴν ὑπαίθρον. Ἡ ἀναπτυσσομένη ἐν πρώτοις σὺν τῷ χρόνῳ ἐνοριακὴ δρασίς ἔχει ἀνάγκην ἐνὸς ἰδιαιτέρου κτιρίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου νὰ δύναται νὰ στεγάσῃ τὸ ὄρητήριόν της καὶ ἀπὸ ὅπου νὰ δύναται ἀνέτως νὰ ἐκτελῆ τὸ ἔργον της. Ἡ παρατηρούμενη ἐξ ἄλλου πανταχοῦ ἑλλείψις στέγης δημιουργεῖ πρόβλημα κατοικίας καὶ τοῦ ἐφημερίου, ὁ ὁποῖος, ἐλλείψει ἐνοριακοῦ οἰκοδομήματος πλησίον τῆς ἐνορίας του, ἀναγκάζεται πολλὰ καὶ ναοικτῆ μακρὰν τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ τῆς ἐνορίας, ὑπὸ συνθήκας κατὰ τὸ πλεῖστον δυσμενεῖς καὶ οὐχὶ σπανίως ἐντὸς περιβάλλοντος ἡμιστά ἀρμόζοντος εἰς τὸ ἱερατικὸν σχῆμά του καὶ προκαλοῦντος τὰς ὀλεθρίας προστριβάς τοῦ κληρικοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐνοικίων ἢ καὶ συνοικίων.

Τὸ παρὰ τοὺς Ἱ. Ναοὺς Πρεσβυτερεῖον—ὡς θὰ δύναται ἴσως νὰ ὀνομασθῆ ὁ οἶκος τοῦ ἐφημερίου—ὄχι μόνον ἀξιοπρεπῆ θὰ δύναται νὰ παρέχῃ εἰς τὸν ἐφημερίον κατοικίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ εἶναι εἰς θέσιν οὗτος νὰ εὐρίσκειται καθ' οἵανδήποτε στιγμὴν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐνοριτῶν του, ἀλλὰ καὶ θὰ καταστῆ τὸ κέντρον πάσης θρησκευτικῆς, φιλανθρωπικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως τοῦ ἐφημερίου αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐνορίας καθόλου. Τὸ ἰσόγειον καὶ ἴσως ὁ πρώτος ὄροφος τοῦ οἰκοδομήματος τούτου θὰ δύνανται, καταλλήλως διαρρυθμιζόμενα, νὰ στεγάζουν· τὸ γραφεῖον τῆς Ἐνορίας, ἀλλὰ καὶ νὰ παρέχουν τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, τὴν αἴθουσαν ἀκροάσεων καὶ ἐξομολογήσεως, μικρὰς αἰθούσας συνεδριῶν χριστιανικῶν ὀμίλων καὶ τὸσους ἄλλους χρησιμωτάτους διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν σύγχρονον δράσιν τῆς Ἐνορίας χώρους. Μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἄλλωστε, θὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν Γραφείων τῶν ἐνοριῶν ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς χώρους τῶν Ναῶν καὶ θὰ λείψουν αἱ ἐντὸς αὐτῶν τόσον συνήθειαι, ἀλλὰ καὶ τόσον ἀνάρμοστοι διὰ τὸ ἱερὸν περιβάλλον θορυβώδεις συζητήσεις, διὰ νὰ ἀναφέρωμεν μόνον αὐτάς.

Τὸ πάντων ἄριστον θὰ ἦτο ἐὰν τὰ Πρεσβυτερεῖα ταῦτα ἐκτίζοντο ἐξ ὑπαρχῆς, ὥστε καὶ παρὰ τὸν Ναὸν νὰ οἰκοδομῶνται καὶ νὰ διαρρυθμίζωνται ἀναλόγως τὰς ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας προορίζονται νὰ ἐξυπηρετήσουν. Ἐν τῇ περιπτώσει πάντως ταύτῃ θὰ πρέπει νὰ καταβληθῆ ἡ δέουσα προσοχὴ ἵνα τὸ σχῆμα τούτων ἐναρμονίζηται πρὸς τὸν ρυθμὸν τοῦ γειτνιαζόντος Ναοῦ, ὥστε νὰ ἀποτελῆ ἐν ἁρμονικῶν μετ' αὐτοῦ κτιριακὸν συγκρότημα. Διὰ τοὺς ἔχοντας πλείονας Ἐφημερίους Ἱ. Ναοὺς, τὸ πρόβλημα τῆς στεγάσεως αὐτῶν παρουσιάζεται ἀναντιρρήτως πολυπλοκώτερον, διότι ἡ στέγαις τούτων καὶ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐν τῷ ἐνοριακῷ οἰκίματι δὲν θὰ εἶναι πάντοτε εὐχερῆς, ἡ δὲ ἀπόκτησις πλείονων πρεσβυτερειῶν θὰ εἶναι δύσκολος. Πάντως καὶ μόνον διὰ τὸν προϊστάμενον ἐὰν ἐξασφαλισθῆ κατ' ἀρχὴν κατοικία παρὰ τὸν Ναὸν καὶ ἐξοικονομηθοῦν συγχρόνως οἱ ἀναγκαζοῦντες διὰ τὴν ζωὴν καὶ δράσιν τῆς Ἐνορίας, ἀλλὰ καὶ τὴν δράσιν πάντων τῶν Ἐφημερίων, χώροι ἐν τῷ Πρεσβυτερεῖῳ, ἡ πρόοδος θὰ εἶναι ὁμολογουμένως σημαντικὴ.

Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι πάντα τὰ ἀνωτέρω θὰ φανοῦν εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν ὡς ὠρεῖα ἴσως σχέδια, ἀλλὰ ἀπραγματοποίητα ἐνεκα ἐλλείψεως οἰκονομικῶν μέσων. Γνωρίζω καὶ ἐγὼ βεβαίως ὅτι εἴμεθα πτωχοὶ καὶ ὡς Ἐκκλησία καὶ ὡς Κράτος καὶ ὡς λαὸς καὶ γνωρίζω ἀκόμη ὅτι χωρὶς οἰκονομικὰ μέσα δύσκολα πραγματοποιοῦνται καὶ τὰ ὠραιότερα καὶ ἐπωφελέστερα σχέδια ὡς καὶ ὅτι ὑπὸ τὰς συνθήκας ποῦ ζῶμεν σήμερον εἶναι ἴσως ἄλλα προβλήματα περισσότερον σοβαρά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐπιλυθοῦν. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῆ ὅμως παρὰ ταῦτα νὰ φρονῶ ὅτι γίνεται ἀπὸ ὅλους μας ὑπερβολικὴ κατάχρησις τοῦ προχείρου ἐπιχειρήματος τῆς πτωχείας, τὸ ὁποῖον ἐκ τῶν προτέρων καταστρέφει κάθε δημιουργικὴν αἰσιοδοξίαν, τόσον ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν κάθε

ἐγγειογήματος. Όλοι πιστεύω νὰ παραδεχθοῦν ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα, διὰ τὰ ὁποῖα ἴσως ὑπερηφανεύμεθα σήμερον, δὲν θὰ ἐγίνοντο ποτὲ ἐὰν ἐπεκράτουσιν ἐξ ἀρχῆς ἀπαισιόδοξοι λογισμοί. Διὰ τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν τῆς στεγάζσεως τῶν ἐργατῶν τῆς Ἐκκλησίας ἔχω τὴν γνώμην ὅτι τὰ οικονομικὰ μέσα δὲν εἶναι καθόλου δύσκολον νὰ ἐξευρεθοῦν καὶ ἀπὸ ἐκκλησιαστικὰς καὶ μόνον πηγὰς. Ἄρκει νὰ κατανοηθῆ ἡ ἀνάγκη ἀπὸ ὅλους, νὰ μελετηθῆ τὸ ὅλον ζήτημα μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς καὶ νὰ καταστρωθῆ σχέδιον μακρὰς χρονικῆς διαρκείας, ὥστε σὺν τῷ χρόνῳ, βαθμηδὸν καὶ ἀναλόγως τῆς ἐπιτακτικότητος τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν ὑπαρχόντων μέσων νὰ ἀρχίσῃ πραγματοποιουμένη ἡ οἰκοδομὴ τῶν ἐφημεριακῶν κατοικῶν καὶ εἰ δυνατόν ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς γενικῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀνοικοδομήσεως τῆς χώρας, ἡ ὁποία ἐλπίζομεν νὰ ἀρχίσῃ ταχέως πραγματοποιουμένη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΕΝ Τῷ ΣΥΓΧΡΟΝῳ ΚΟΣΜῳ,

Καὶ οἱ καθολικοὶ καὶ οἱ διαμαρτυρόμενοι κατὰ τὴν μεγάλην ἀποικιακὴν ἐκθεσιν τῶν Παρισίων (1931) εἶχον παρατάξει τὰ δείγματα τῆς ἱεραποστολικῆς τῶν δράσεως πρὸς διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἐντυπώσεις μου εἶχε τότε δημοσιεύσει ὁ «Πάνταινος». Ὅτε δὲ ὀλίγους μῆνας βραδύτερον ἐδημοσιεύθη «Σχέδιον, νόμου περὶ ἱεραποστολῆς τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὁ ἀείμνηστος ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος μοῦ ἐζήτησε νὰ γράψω «κάτι» περὶ τῆς μελετωμένης ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς. Εἶχον ἀκόμη ζωηρὰν τὴν ἐντύπωσιν ἐξ ὧσων εἶδον ἐν τῷ ἱεραποστολικῷ μουσεῖῳ τοῦ Λατερανοῦ, καθὼς καὶ ἐξ ὧσων παρετήρησα εἰς τὰ δύο ἱεραποστολικά περίπτερα τῆς παρισινής ἐκθέσεως. Ὡ, ἐὰν μόνον μικρὸν τι μέρος τῆς μεγαλειώδους δράσεως ταύτης ἐμμοῦμεθα πρὸς ἐκχριστιανισμὸν τῶν λεγομένων χριστιανῶν μας!...

Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον διὰ τίνα λόγον τὰ συνταχθέντα ἄρθρα δὲν εἶχον τότε σταλῆ εἰς τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον. Εἶχον λησμονηθῆ, ἀλλὰ τὰ ἀνεῦρον πρὸς τινος μετὰ ἄλλων σημειωμάτων. Τὰ ἀνέγνωσα μίαν εἰσέτι φορὰν καὶ εἶδον ὅτι ἡ ἐπικαιρότης τῶν οὐδὲν ἀπώλεσεν. Δημοσιεύονται ἄνευ οὐδεμιᾶς παραλλαγῆς, ὡς εἶχον γραφῆ πρὸ δεκατετραετίας.

Ἡ Ἀποστολὴ εἶνε ἡ μαρτυρία τῆς δυναμικότητος τοῦ χριστιανισμοῦ. Δὲν σκοπεῖ μόνον τὴν μετάδοσιν τοῦ λόγου τῆς ζωῆς ἢ τῆς χάριτος, ἢ ὁποῖα διανοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πιστεύοντος πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ συνδέει στενῶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον καὶ μετὰ τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης.

Θεωρητικὴ ἀνάλυσις τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ,

λεξεις ἡχηραί, μεγαληγοραὶ συγκινητικαί, σκηναὶ ἀπαγγελιαὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ρητορεύματα πίπτουν εἰς τὸ κενόν. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ζῶν. Δὲν εἶναι ἐμπόρευμα εἰς χεῖρας χριστοκαπήλων. Δὲν εἶναι χρηστολογία ἀπάτης, ἐξερχομένη ἀπὸ τὰ ἐρεβώδη βάθη καρδίας συνταρασομένης ὑπὸ παντοίων παθῶν.

Ἡ ἀποστολὴ εἶναι θυσία. Ἡ θυσία ἀναδεικνύει τοὺς ἀληθεῖς ἀποστόλους. «Ἴδου ἡμεῖς ἀφῆκα μὲν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι» (Μάρκ. 10, 28).

Εἶναι τοῦτο ἰδεῶδες ἀνέφικτον σήμερον; Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς εἶναι ἀστήρικτος.

Ἄρκει νὰ ἴδῃ τις τὴν φάλαγγα τῶν ἐξερχομένων εἰς μακρυνὰς καὶ ἀγρίας χώρας χάριν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ αἰσθανθῆ τὴν ἀδάμαστον ζωικότητα καὶ τὸ ἐμπράγματον τῆς χριστιανικῆς ἰδέας. Ἡ αὐτοθυσία εἶνε ὁ ὅρος τῆς ἐπιτυχίας τῶν εὐαγγελιζομένων τὸν Χριστὸν μετὰ τῶν λαῶν, τῶν μὴ γνωρίζοντων τὸν Χριστὸν.

Καθ' ἡμέραν δέον νὰ ἀποθνήσκωμεν καὶ ὅσοι θέλομεν νὰ μαρτυρῶμεν τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν μέσῳ κόσμου ὀνομαζομένου χριστιανικοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ πραγματικότητι εἰδωλολατρικοῦ.

Μόνον λοιπὸν Ἐκκλησία—ποιμένες καὶ ποιμαινόμενοι—ἀληθῶς στρατευομένη ἔχει ζωὴν καὶ μεταδίδει ζωὴν. Μεταξὺ δὲ τῶν συγχρόνων προβλημάτων τῆς χριστιανικῆς γενικῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶνε μόνον τὰ προβλήματα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς κλπ., ἀλλὰ καὶ τὰ ὑψίστα ζητήματα τῆς ἀδιακόπου ἀνανεώσεως τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς μετὰ τῶν χριστιανῶν, δηλαδὴ τὰ ζητήματα τῆς «ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς».

Εἶνε ἐπίκαιροι οἱ λόγοι τοῦ Kierkegaard: «Ἀπέβημεν σοφοὶ περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τρόπον ἀπηγορευμένον· καθ' ὅσον ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς διὰ τὸν Χριστὸν εἶνε τὸ νὰ ἀναδειχθῶμεν πιστοί... Ἡ χριστιανωσύνη κατέρριψεν εἰς ἐρείπια τὸν Χριστιανισμὸν καὶ δέον νὰ δοκιμάσωμεν, ὅπως εἰσαγάγωμεν καὶ πάλιν τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τὴν χριστιανωσύνην». Οὐχὶ ἐπειδὴ οἱ προηγούμενοι αἰῶνες δὲν εἶδον καταπτώσεις τῶν χριστιανικῶν ἀξιών, ἀλλὰ διότι εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ παραζάλη μετεβλήθη εἰς ἴλιγον καὶ εἰς βλασφημίαν· τῆς δὲ βλασφημίας τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ αἴτιοι εἶνε καὶ οἱ χριστιανιστῶνες. Ἀπὸ μακρῶν ἤδη χρόνων εἶχον διαπιστώσει τὴν ψευδῆ ταύτην θέσιν τῶν πλειόνων «χριστιανῶν» ἄνδρες ἐμπνεόμενοι ὑπὸ γνησίου χριστιανικοῦ πνεύματος. Εἶχον δὲ κατανοήσει ὅτι τὸ φθειρὸν τὴν ἀνθρωπότητα κακὸν δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἀναχαιτισθῆ ἢ διὰ τῆς ἀναστήσεως τοῦ ἀποστολικοῦ πνεύματος ἐν μέσῳ Ἐκκλησιῶν, αἵτινες εἶχον καταστῆ αἰχμὰ-

λωτοι τοῦ κόσμου. Ἐντεῦθεν προήλθον κατ' ἀρχάς μὲν διάφοροι ἀπόπειραι γνωσταὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς «εὐσεβοφροσύνης» (pietismus), ἀκολούθως δὲ ἡ κίνησις περὶ τὴν καθίδρυσιν τῆς ἐπονομασθείσης «ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς». Αἱ κινήσεις αὗται ὤφειλοντο εἰς τοὺς λουθηρανούς τῆς Γερμανίας. Ἡ ἐπίδρασις ἦτο ἰσχυρά. Καὶ παρὰ τὴν πάροδον τῶν αἰώνων ἡ σημασία τῶν γεγονότων ἐκείνων οὐδόλως ἐμειώθη, διατηρεῖ δὲ εἰσέτι τὴν ἰσχύον αὐτῆς. Οἱ μιμηταὶ τῶν πιετιστικῶν μεθόδων δὲν ἔχουν ἐκλείψει.

Πρέπει νὰ ἀνέλθωμεν εἰς τὸν 17ον αἰῶνα, νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων διὰ νὰ κατανοήσωμεν τὰ αἷτια, ἐξ ὧν προήλθεν ἡ ἀνάγκη τῆς «ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς» παρὰ τοῖς λουθηρανοῖς. Ὁ αἰὼν οὗτος χαρακτηρίζεται ἐκ τῶν τριακονταετῶν πολέμων, ἐκ τῶν θανασίμων ἀγῶνων ρωμαιοκαθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων, ἐκ τῆς βαθείας διαιρέσεως καλβινιστῶν καὶ λουθηρανῶν καὶ ἐκ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀθλιότητος, τῆς μαστιζούσης τὰς μεγάλας μάζας τῶν λαῶν. Ἡ κοινωνιολογικὴ συνειδησις, καθὼς ἐννοοῦμεν σήμερον ταύτην, ἦτο εἰσέτι ἀόριστος. Εἰς τὸ σοβόν κακόν τῆς πολυτελείας καὶ τῆς ἀσεβείας ἀντετάχθη ὁ ἀσκητισμὸς καὶ ἡ εὐσέβεια, ἡ ἐκδηλουμένη ἐν τῇ ἠθικῇ αὐστηρότητι. Ὁ πάστορ Ἰωάννης Arndt (1555—1621) ἤρξατο πρῶτος τοῦ κηρύγματος κατὰ τῆς ἀσεβείας. Ἐμπνεόμενος ἐκ τῶν μυστικῶν τοῦ μεσαιῶνος καὶ ἐκ τοῦ γνωστοῦ βιβλίου τῆς «Μιμήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ», ἐκάλει τοὺς ἀκροατάς του νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀληθῆ χριστιανικὴν εὐσέβειαν. Εἰς τὸ κεφαλαῖωδες ἔργον του περὶ τοῦ «Ἀληθοῦς χριστιανισμοῦ» ἀναγινώσκομεν: «Πόσον βαθεῖα καὶ θλιβερά εἶνε ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου, ἡ γινομένη ὑπὸ τοῦ κόσμου. Τὸ κακόν τοῦτο εἶνε φανερόν εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν ἐχόντων μὲν τὸ στόμα πλήρες τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ λόγου Του, ζώντων ὅμως ζωὴν πλήρως εἰδωλολατρικὴν...». Ἡ θεολογία δὲν εἶνε θεωρία, ἀλλὰ ζωὴ: «πολλοὶ φαντάζονται ὅτι ἡ θεολογία εἶνε ἀπλῆ τις ἐπιστήμη καὶ τέχνη ἀρετολογίας, ἐνῶ εἶνε πείρα ζωῆς καὶ ἐνεργός... Ἐκαστος ἀγωνίζεται ν' ἀποβῆ μέγας καὶ ἐπίσημος ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' οὐδεὶς θέλει νὰ διδαχθῆ τὴν εὐσέβειαν. Ἐκαστος ζητεῖ νὰ πλησιάσῃ τοὺς διδασκάλους διὰ νὰ μάθῃ τὴν τέχνην, τὰς γλώσσας, τὴν σοφίαν, ἀλλ' οὐδεὶς θέλει νὰ διδαχθῆ παρὰ τοῦ μόνου διδασκάλου ἡμῶν, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν πραότητα καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ταπεινοφροσύνην... ὑπάρχουν οἱ δεχόμενοι νὰ εἶνε μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' οὐδεὶς θέλει νὰ εἶνε μιμητὴς Του...».

Αἱ ἐκκλήσεις αὗται δὲν ἔμειναν ἄνευ ἀπηχίσεως. Αἱ τάσεις τῆς «εὐσεβοφροσύνης» ἤρχισαν ἐξαπλούμεναι, εὗρον δὲ τὸν θεμελιωτὴν αὐτῶν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Φιλίππου—Ἰωάννου Σπένερ

(1635—1705). Πρῦτανις οὗτος τῶν παστώρων ἐν Φρανκφούρτῃ ἐν ἡλικίᾳ 34 ἐτῶν, διεπίστωσε τὰς συνεπειὰς τῆς ἀκορέστου δίψης τοῦ πλουτισμοῦ καὶ τῆς φρενήρους πολυτελείας τῆς βασιλευσύνης μεταξὺ τῶν ἀστῶν τῆς πόλεως ταύτης. Θρησκευτικὸς φαρισαϊσμός, ἀκολασία ἐν κρυπτῷ, ἀκρατος αἰσθησιασμός, θρησκευτικὴ ὑποκρισία καὶ ἀδιαφορία ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν «χριστιανῶν» ἐκείνων. Ὁ Σπένερ ἀνεμέτρησε καλῶς τὴν κατάστασιν καὶ δὲν ὑπεχώρησε πρὸ τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς ἐξαχρειώσεως. Εὐρέθη ὅμως ἀδυσωπήτως ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν γερούσιαν, ἣτις εἶχε τὴν διεύθυνσιν τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων. Ἐν τούτοις διανοίγει ἄλλην διέξοδον. Ἐπεδόθη εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐκπαιδεύσιν τῆς νεότητος καὶ εἰς τὸ κήρυγμα τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναγεννήσεως. Τὸν Ἰούλιον 1669, ἐκήρυξεν ἐπὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ ρητοῦ «Ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Μτ. 5, 20). Κατήγγειλε τὸν στείρον τῆς τυπολατρίας χριστιανισμὸν καὶ ἀνέπτυξε τὸ ἀπαραίτητον τῆς πλήρους ἐπιστροφῆς καὶ τῆς ζωῆς πίστεως. Ποίαν ἀξίαν—εἶπεν—ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἡ καθαρὸς διανοητικὴ καὶ ἐξωτερικὴ προσήλωσις εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἢ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν λατρείαν καὶ τὰ μυστήρια χριστιανῶν, συρόντων μεθ' ἑαυτῶν χυδαῖα ἀμαρτήματα; Ψευδῆς ἡρεμία συνειδήσεως, δικαιοσύνη φαρισαϊκὴ εἶνε ἡ ἐμπιστευομένη εἰς τὴν σάρκα.

Τὸ ἀκροατήριον τὴν ἡμέραν ἐκείνην οὐδόλως ἐδέχθη εὐνοϊκῶς τοὺς σκληροὺς τούτους λόγους. Ἀλλ' ὁ Σπένερ προχωρῶν εἰς τὸ ἔργον του, ὠργάνωσε τὰς «εὐσεβεῖς συναθροίσεις». Οἱ συμμαχόντες τούτων συνηθροίζοντο δις τῆς ἐβδομάδος ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ Σπένερ, ἀνέλθων τὸν λόγον τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, ἐσχολίαζον τὸ κείμενον τοῦ εὐαγγελίου, ἀνεγίνωσκον εὐσεβῆ βιβλία καὶ ἔψαλλον διαφόρους ὕμνους. Αἱ συναθροίσεις ὅμως αὗται περιορίζοντο εἰς ὀλίγους. Αἱ μεγάλαι μάζαι ἔμεινον ἀσυγκίνητοι.

Διὰ τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν ἰδεῶν του ὁ Σπένερ ἔγραψε τὸ περίφημον βιβλίον «Εὐσεβεῖς πόθοι ἀνορθώσεως τῆς ἀληθοῦς εὐαγγελικῆς ἐκκλησίας» (1675). Ἡ θρησκευτικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις ἀνελύθη εὐθαρσῶς ἐν αὐτῷ. Οἱ εὐγενεῖς—ὠμολόγει ὁ συγγραφεὺς—σκέπτονται μόνον περὶ τῶν ἡδονῶν των. Οἱ ὀλίγοι ἐνδιαφέρονται περὶ τῆς θρησκείας, οὐχὶ δὲ ἐκ πεποιθήσεως ἀλλ' ἐκ λόγων καθαρῶς πολιτικῶν καὶ ἐν ὀνόματι καισαροπαπισμοῦ συμπνίγονται πᾶσαν ἐλευθέραν θρησκευτικὴν ἐκδήλωσιν. Ὁ κλῆρος δὲν παρουσιαζε καλυτέραν κατάστασιν. Ἡ θεολογία εἶχε καταπέσει εἰς πολεμικὴν καὶ ἀντιρρητικὴν. Ὁ λαὸς ἐκυριαρχεῖτο ὑπὸ χρηματομανίας, ὑπὸ κακοθείας, μέθης καὶ θρησκευτικῆς χυδαιότητος, πιστεύων ὅτι ἐλάμβανε τὴν ἄφεσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς μετανοίας. Τὸ ἀντίδοτον τῆς τοι-

αύτης ἀθλιότητος ὁ Σπένερ ἔβλεπεν εἰς τὴν πλουσίαν διáδοσιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ὤφειλε νὰ εἶνε ἡ ἀδιάκοπος πνευματικὴ τροφή τῆς οἰκογενείας· εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ἐκάστου χριστιανοῦ ὅπως διδάσκη, προτρέπη, ἐπικοδομῇ καὶ ἐν γένει ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ πλησίου· εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅστις δὲν εἶνε μόνον θεωρητικὴ πίστις καὶ γνώσις, ἀλλὰ πράξις· εἰς τὴν προσευχὴν, τὸ καλὸν παράδειγμα, τὴν ἀποφυγὴν βιαιοτήτων καὶ δογματικῶν πολεμικῶν· εἰς τὴν ριζικὴν ἀναμόρφωσιν τῆς πανεπιστημιακῆς ἐκπαίδευσως καὶ τὴν ἐπιμελῆ χειραγωγίαν τῆς σπουδαζούσης νεότητος· εἰς τὰς ἐν τοῖς πανεπιστημίοις καὶ ταῖς ἐνορίαις εὐσεβεῖς συγκεντρώσεις πρὸς ἐπικοδομὴν ἀλλήλων διá τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ ἐν τέλει εἰς τὴν ριζικὴν ἀνακαίνισιν τοῦ κηρύγματος. Διότι ἐκ τῶν κηρυσσόντων οἱ μὲν ἠγωνίζοντο νὰ κηρύττουν ἑαυτοὺς καὶ μόνους, οἱ δὲ διá τῶν ἀτελευτήτων μωρολογημάτων ὑπεβίβαζον τὸ κήρυγμα εἰς ἀγῆδη φλυαρίαν προκαλοῦσαν τὴν ἀγανάκτησιν.

Τὸ θάρρος τοῦ Σπένερ ἦτο ἀξιοσημείωτον. Ἐτόλμησε νὰ δμιλήσῃ. Ἐτόλμησεν ἄποκαλύψῃ τὴν σαπρίαν. Ὁ Dorner γράφει: «Πρῶτος ἀνῆψε τὸ φῶς καὶ ἀνέπτυξεν εἰς τὰς ψυχὰς τὴν συνείδησιν δράσεως ἀνεξαρτήτου καὶ συμφώνου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς». Ἐντεῦθεν εἶνε φανερόν, ὅτι ἡ κίνησις αὐτῆ ἦτο ἐξωεκκλησιαστικὴ, στηριζομένη ἐπὶ τῆς «γενικῆς ἱερωσύνης». Ἱερεὺς ἦτο πᾶς χριστιανός, κατὰ τὴν προτεσταντικὴν ἀρχὴν. Τεραστία φιλολογία ἀνεπτύχθη ἐκ τῶν γενομένων συζητήσεων. Οἱ ἀντιφρονούντες ἦσαν πολυπληθεῖς, αἱ δὲ ἐπικρίσεις δριμεῖς. Ὁ καθηγητὴς Deutschmann, ἀναλύων τὰ συγγράμματα τοῦ Σπένερ, παρέταξε 264 προτάσεις αἰρετικές, διὰ τὰς ὁποίας ἦτο ἔνοχος ὁ διάσημος ἱεροκέρυξ, κατὰ τὸν ἐπικριτὴν.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι αἱ «συναθροίσεις» συνεκέντρουν τὰ ὑγιέστερα στοιχεῖα τῶν ἐνοριῶν. Περιωρίζοντο λοιπὸν εἰς ὀρισμένον ἀριθμὸν «εὐσεβοφρόνων». Ἐστεροῦντο τῆς ψυχικῆς εὐρύτητος, ἥτις δὲν ἀγνοεῖ τὰς πραγματικότητας, καὶ ἐντεῦθεν εὐκόλως ἠδύναντο νὰ παρεκλίνωσιν εἰς τὸν φαρισαϊσμὸν καὶ τὴν διαστροφὴν τοῦ γνησίου χριστιανικοῦ πνεύματος. Δικαίως δὲ παρετηρήθη, ὅτι ἡ ἀναζήτησις τῆς ἀγιότητος, στραγαλιζομένη ὑπὸ τοῦ φόβου τῶν «ἀμαρτωλῶν», θά καθίστα ἐν τέλει στείραν τὴν χριστιανικὴν ζωὴν.

Ἐπῆρξαν καὶ οἱ εὐρυτέρων ἀντιλήψεων, οἵτινες ἐν Βυρτεμβέργῃ ὠργάνωσαν τὰς συναθροίσεις τὰς γνωστὰς ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «᾽Ωραι». Ἄλλ' αἱ τάσεις τῶν «εὐσεβοφρόνων» ἐστενοῦντο ἔτι περισσότερον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας καθηγητοῦ Φράνκε.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

(376—473)

(20 'Ιανουαρίου)

Τοιχογραφία τῆς Μονῆς Βαρθαλάμ Μετεώρων

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ μοναχισμοῦ τῆς Παλαιστίνης ὁ ἅγιος Εὐθύμιος ὁ μέγας, κατέχει ἐξέχουσαν θέσιν. Ζήσας τὸν Ε' αἰῶνα, ἤσκησε βαρυτάτην ἐπίδρασιν διá τῆς λαμπρότητος τῶν ἀρετῶν του ἐπὶ τοῦ συγχρόνου αὐτῷ κλήρου τῆς Παλαιστίνης, ὑπὸ ἐνθέου δὲ ζήλω κατεχόμενος σθεναρῶς ὑπερήσπισε τὴν Ὀρθοδοξίαν ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν καὶ διὰ τῶν μονοφυσιτῶν.

Ὁ Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης, ὅστις ἔζησεν ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ Ἁγ. Εὐθυμίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 543 καὶ ἐγένετο μάρτυς τῶν μετὰ θάνατον τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀνδρὸς θαυμάτων, συνέγραψε τὸν βίον αὐτοῦ, περιέχοντα σπουδαιότητας πληροφορίας.

Ὡς παρατηρεῖ ὁ Κρουμβάχερ, «αἱ βιογραφίαι τοῦ Κυρίλλου ἔχουσιν ἕκτακτον ἀξίαν ὡς πηγαὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῶν Παλαιστίναιων μοναχῶν ἱστορίας καὶ διακρίνονται διὰ τὸ ἀξιόπιστον τῆς ἀφηγήσεως καὶ τὴν ἀσυνήθη φροντίδα περὶ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν χρονολογιῶν». Ὁ ἴδιος ὁ Κύριλλος ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγ. Σάββα λέγει τὰ ἐξῆς ἀξιοσημείωτα: «Σπουδῆ δὲ καὶ προσευχῇ χρησάμενος τὰ προσδραμόντα τῷ χρόνῳ παρὰ ἀληθευόντων ἁγίων καὶ τῆς ἐρήμου ταύτης ἀρχαιοτάτων ἀνελεξάμην ὧδέ τε κάκεισε περιθέων καὶ περιαθροίζων αὐτὰ καὶ συλλέγων». Ὁ αὐτὸς βιογράφος ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου διηγεῖται ὅτι συνηριθμῆθη εἰς τὸν χορὸν τῶν ἀδελφῶν τοῦ ποιμνίου τοῦ Εὐθυμίου παρὰ τοῦ Λεοντίου (πέμπτου διαδόχου τοῦ μεγ. Εὐθυμίου) καὶ ὅτι ὄσα ἤκουσε περὶ

1. Κ ρ ο υ μ β ά χ ε ρ, Ἱστορία Βυζ. Λογοτεχνίας Α' σ. 372.

τοῦ θεοφόρου τούτου καὶ θαύματουργοῦ ἀνδρὸς παρὰ τῶν πατέρων δὲν ἀπέκρουσεν ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν «οὐκ' ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν» (Ψαλμ. ΟΖ'. 4). «Δὲν πρέπει ὁμοιω-συνεχίζει ὁ Σκυθοπολίτης-νὰ ἀμελήσω ἐκεῖνων, τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν ἐνώπιόν μου, ὅτε εὐρίσκοντο εἰς τὴν ζωὴν ἀκόμη αὐτόπται, οἵτινες ἔτυχον τῶν εὐεργεσιῶν του καὶ ἦσαν μάρτυρες τῶν τελεσθέντων». Οἱ πατέρες παρ' ὧν παρέλαβε τὰς μαρτυρίας ὁ Κύριλλος ἦσαν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ ἡσυχαστής, ὁ ἅγ. Κυριακὸς ὁ ἀναχωρητής, ὁ ἀββᾶς Θαλέλαιος ὁ πρεσβύτερος καὶ ἄλλοι. Ἡ ἀρχικὴ ἔκδοσις τοῦ βίου τούτου τοῦ Κυρίλλου Σκυθοπολίτου ἐγένετο ἐν ἔτει 1688 ὑπὸ Montfaucon.¹ Τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου ἐδημοσιεύθη καὶ ἕτερος βίος παρὰ τῷ Κοτελερίῳ.² Κανόνας εἰς τὸν ἅγ. Εὐθύμιον ἔγραψαν ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς μετὰ τῶν Εἰρμῶν «Ὀλβος πέφηνας γηγενῶν Εὐθύμει» καὶ ὁ Θεοφάνης, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς «Ταῖς σοῖς προσευχαῖς, παμμάρκα, φῶς μοι νέμοις».³ Ὀμιλίαν εἰς τὸν ἅγιον Εὐθύμιον ἔγραψεν ὁ Θεόδωρος Β'. Λάσκαρης Αὐτοκράτωρ ἐν Νικαίᾳ (1254—58).⁴

Ὁ ἅγιος Εὐθύμιος ἐγεννήθη ἐν Μελιτινῇ τῆς Ἀρμενίας τὸν Αὐγουστον τοῦ 376 ἐπὶ αὐτοκράτορος Γρατιανοῦ. Οἱ γονεῖς του Παῦλος καὶ Διονυσία ὑπῆρξαν «ἐπιφανεῖς ἄμφω καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ γένος». Ἡ γέννησις του ἐθεωρήθη ὡς ἀπάντησις εἰς προσευχὴν τῶν γονέων του παρὰ τὸν τάφον τοῦ μάρτυρος Πολυεύκτου. Ἡ μήτηρ του Διονυσία «πρὸς τὸν πλησίον Πολυεύκτου τοῦ θείου μάρτυρος ναὸν μετὰ τοῦ συζύγου ἀφικομένη ἐπὶ πολλαῖς ἡμέραις ἐν τούτῳ τῇ προσευχῇ προσήδρευον· λυθῆναι τε αὐτοῖς τὰ δεσμὰ τῆς στερρώσεως ἤθουν καὶ καρπὸν οἰκείων ὠδίνων ἰδεῖν ἠθύοντο. Νυκτὸς δὲ ποτε καταμόνας εὐχομένοις αὐτοῖς, θεία τις ἐπιφαίνεται ὄψις, εὐθυμείτε, λέγουσα, εὐθυμείτε· ἰδοὺ γὰρ δίδωσι παῖδα ὑμῖν ὁ Θεός, εὐθυμίας τε τὴν κλῆσιν φερόντων καὶ τοὺς τρόπους ἀξίους ἐκείνης

ἔχοντα»¹. Στερηθεὶς τοῦ πατρὸς του, τριετῆς ὢν, ἐτέθη ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ πεπαιδευμένου αὐτοῦ θεοῦ Εὐδοξίου, τοῦ Ἐπισκόπου Μελιτινῆς Ὁτρηίου καὶ τοῦ παιδαγωγοῦ Ἀκακίου, τοῦ μετέπειτα Ἐπισκόπου Μελιτινῆς. Βαπτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὁτρηίου, ἐνωρὶς ἐτάχθη εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀναγνωστών. Ὑπὸ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ καθοδηγούμενος ἐπεδόθη μετ' ἐπιμελείας εἰς τὴν μελέτην τῆς ἁγίας Γραφῆς γενόμενος «περὶ τὴν τῶν ἱερῶν μαθημάτων συλλογὴν ἐπιτήδειος». Ἰδιαίτερον ἠσθάνετο ἀγάπην πρὸς τὰς διηγήσεις τοῦ βίου τῶν παλαιῶν ἁγίων ἀνδρῶν. Εἰς ἡλικίαν 19 μόλις ἔτων τῷ 395² ἀκουσίως χειροτονηθεὶς πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Μελιτινῆς ἀνέλαβε τὴν ἐπιστάσιαν πάντων τῶν μοναστηρίων τῆς περιοχῆς ἐκείνης. Εὐρῶν ὁ Εὐθύμιος τὰς μερίμνας ταύτας βαρείας καὶ ἐπιθυμῶν νὰ τελειωθῇ αὐτὸς πρῶτον ἠθικῶς, ἐγκαταλείψας τὴν Μελιτινὴν τῷ 406 μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἀφοῦ προσεκύνησε τὸν ἅγιον Τάφον καὶ τὸν Τιμιον Σταυρὸν ἐγκατεστάθη ἐν τῇ Λαύρα Φαράν τοῦ ἁγ. Χαρίτωνος ἔνθα ἐγνώρισε τὸν ἅγ. Θεόκτιστον, ἔνδοξον καὶ τοῦτον ἀντιπρόσωπον τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ μοναχικοῦ βίου (†469). Τοιοῦτος δ' ὑπῆρξεν ὁ σύνδεσμος τῶν ἱερῶν τούτων ἀνδρῶν ὥστε, κατὰ τὸν βιογράφον αὐτοῦ, «εἶναι αὐτοῖς ἐν πνεῦμα ἐν δύο σώμασι». Οὕτω ἐν τῇ Λαύρα Φαράν ἤρξατο τοῦ θαύμαστοῦ αὐτοῦ βίου ἐν Παλαιστίνῃ ὁ ἅγιος Εὐθύμιος. Μετὰ τὰ Φῶτα μέχρι τῶν Βαίων ἀπεμακρύνετο ἐν τῇ παρὰ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν ἐρήμῳ Κουτιλᾷ μακρὰν τοῦ κόσμου «συζῶν καὶ ὀμιλῶν τῷ Θεῷ». Κατὰ τὸ 5ον ἔτος τῆς ἐν Φαράν ἐγκαταστάσεώς του (411) ἤλθε μετὰ τοῦ Θεοκτίστου εἰς τὴν ἔρημον Κουτιλᾷ ὅπου ἐγκατεβίωσαν εἰς εὐρύτατον σπήλαιον. Πολλοὶ τῶν ἀναχωρητῶν τῆς Φαράν καὶ πλήθη χριστιανῶν συνέρρεον εἰς τὸ ἀσκητήριον ἐκεῖνο δι' ὃ παρῆσθη ἀνάγκη ἰδρύσεως ναοῦ παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου καὶ μονῆς, ἧς τὴν ἐπιστάσιαν ἀνέλαβεν ὁ Θεόκτιστος, χειραγωγούμενος ὑπὸ τοῦ Εὐθυμίου. Κατὰ τὸν ἅγ. Εὐθύμιον «ἡ μοναχικὴ ἄσκησις ἦτο μέσον πρὸς σωτηρίαν· ὅθεν ὁ μονα-

1. Κυρίλλου Σκυθοπολίτου Βίος ἁγίου Εὐθυμίου ἐν *Analecta graeca* Paris, 1688, IV σ. 1-99

2. Migne E. Π. 114 σ. 595-734. Βλέπε αὐτόθι καὶ σ. 583-594.

3. Βλ. Κρουμβάχερ ἐνθ. ἀν. Β'. 564 ἔνθα ἀναγράφεται ὅτι ὁ κανὼν οὗτος τοῦ Θεοφάνους ἐν κώδ. Πατριανῶ 212, φ. 169 ἐξ. ἀναφέρεται ἀνωνύμως.

4. Ἐνθ. ἀν. Α'. σ. 184.

Περὶ τοῦ βίου τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου βλέπε ὡσαύτως καὶ *Acta Sanctorum*, januarii II σ. 662-692 ἔνθα περιέχονται καὶ σπουδαιόταται παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ βίου τοῦ Κυρίλλου Σκυθοπολίτου καὶ τοῦ βίου Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ (ἐνθ' ἀν. 663 ἐξ.). Ad. Baillet Les Vies des Saints, I janvier, Paris, 1704 σ. 259-263 Νικηφόρου Καλλιστόου Ἐκκλ. Ἱστορία, Migne E. Π. 146, 1248. Χρυσόστομοῦ Παπαδοπούλου (Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν) Ἱστορία Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, Ἀλεξάνδρεια, 1910 σ. 152 ἐξ. R. Génier Vie de Saint Euthyme le grand (377-474), Les moines et l'Église en Palestine du Ve siècle. Paris, 1909 καὶ κριτικὴν τοῦ ἔργου τούτου

ὑπὸ P. Pfeeters] *Analecta Bollandiana* KH (1909) σ. 323-4 S. Vailhé Saint Euthyme le grand, moine de Palestine (376-473), ἐν *Revue de l'Orient chrétien* (II serie), 1907, 3, σ. 298 καὶ 1909 σ. 189-202 καὶ 256-263. Fr. Loofs, Leontius von Byzanz, *Leipzig* 1887 σ. 274-297 ἔνθα διὰ μακρῶν γίνεται λόγος περὶ τῆς χρονολογίας τῶν ἁγίων Εὐθυμίου μεγ. καὶ Σάββα. Λόγ. γουστίνου μοναχοῦ Ἰορδανίτου Κυρίλλου Σκυθοπολίτου Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου (Συναϊτικὸς μεμβράνινος κώδιξ ὑπ' ἀριθμ. 524, αἰῶνος I-IA'. φ. 92α-134α) «Νέα Σιών» IA'. 878 ἐξ. IB'. 120-136, 232-250, 556-572, 647-664 καὶ 789-803. F. Garret Saint Euthyme le grand ἐν *Un Saint pour chaque jour du mois* (Deuxième série, janvier). Bonne Presse, Paris, ἐκδ. 1936 σ. 153-160.

1. Migne E. Π. 114 σ. 597.

2. Tillemon t Mémoires, XVI, σ. 78.

χός ἔδει ἀδιαλείπτως νὰ μεριμνᾷ καὶ ἀγρυπνῆ περὶ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. Ἀπομακρυνόμενος τοῦ κόσμου ἔδει νὰ ὑπάγῃ ἑαυτὸν ὑπὸ τὰς ἀρετὰς τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς ὑπακοῆς, ἀποβάλλων τὴν αὐθαίρετον βούλησιν. "Αριστος δὲ τρόπος παρακολουθήσεως ἑαυτοῦ καὶ αὐτομερίμνης εἶναι ἡ μνήμη τοῦ θανάτου καὶ τῆς μελλούσης ἀνταποδόσεως, ἡ διηνεκὴς ἐργασία καὶ χειροτεχνία. Περισσότερον τῶν λοιπῶν ἔδει νὰ ἐργάζωνται οἱ νεαροὶ τὴν ἡλικίαν μοναχοί, οἱ σφοδρότερα ἔχοντες πάθη, τῆς φυσικῆς ἐργασίας καὶ χειροτεχνίας ὑπόδειγμα ἔχοντες τὸν Ἄπ. Παῦλον οὐτινος αἱ χεῖρες ὑπηρετούν οὐ μόνον αὐτῷ ἀλλὰ καὶ τοῖς λοιποῖς. "Ατοπον εἶναι οἱ μὲν ἐν τῷ κόσμῳ νὰ ἐργάζωνται πρὸς διατροφήν καὶ συζύγων καὶ τέκνων καὶ πρὸς ἀπότισιν φόρων καὶ πρὸς εὐεργεσίαν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ μοναχοὶ νὰ τρώωσι τοὺς ἀλλοτρίους πόνους καὶ νὰ μὴ μεταδίδωσι τοῖς ἄλλοις τοὺς καρποὺς τῶν ἰδίων χειρῶν¹. Εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου ἔδωκε νέαν τροπὴν ἢ θεραπεία τοῦ Τερέβωνος, υἱοῦ τοῦ Ἀσπεβέτου, φυλάρχου τῶν Σαρακηνῶν. Περὶ τοῦ θαυμασίου τούτου γεγονότος ὁ Κύριλλος Σκυθοπολίτης ἠντλησε τὰς λεπτομερείας ἐκ τῶν διηγήσεων τῶν πατέρων τῆς Λαύρας καὶ κυρίως ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ἐγγόνου τοῦ Τερέβωνος. Περὶ τὸ τέλος τοῦ 420 νομάδες Ἀράβων (Σαρακηνῶν) τῆς ἐρήμου ἤλθον πρὸ τῆς Λαύρας ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ φυλάρχου αὐτῶν Ἀσπεβέτου. Ὁ ἁγ. Εὐθύμιος θεραπεύσας τὸν δεινῶς πάσχοντα ἐκ παραλύσεως υἱὸν τοῦ Ἀσπεβέτου εἴλκυσε τοὺς Σαρακηνοὺς εἰς τὸν Χριστιανισμὸν μετονομάσας τὸν Ἀσπεβέτον Πέτρον. Ἀκολούθως ὁ Πέτρος εἴλκυσε καὶ ἄλλους σκηνίτας εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, οἵτινες μετὰ τὸ βάπτισμα αὐτῶν, ἐγκατεστάθησαν περὶ τὴν μονὴν τοῦ ἁγ. Θεοκτίστου, ἀποτελέσαντες οὕτω τὰς «Παρεμβολάς». Ὁ Ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος (422—458) τῷ 427 παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου προέβη εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ Σαρακηνοῦ τούτου Πέτρου εἰς Ἐπίσκοπον τῶν «Παρεμβολῶν». Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ Δ'. Οἴκουμ. Συνόδῳ (451) μετὰ τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιου καὶ τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων τῆς Παλαιστίνης παρέστη καὶ ὁ Ἰωάννης «Σαρακηνῶν», τ. ἔ. Ἐπίσκοπος «Παρεμβολῶν»². Ἰδρύσας ἀκολούθως ὁ ἁγ. Εὐθύμιος τὴν φερόντων Λαύραν αὐτοῦ ἠξιώθη τῶν εὐλογιῶν τοῦ Ἐπισκόπου Ἰουβενάλιου κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων αὐτῆς τῇ 7ῃ Μαΐου 429. Ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ δόγματος τῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνος ἔφερεν εἰς τὴν ὀρθὴν πίστιν τὴν Αὐτοκράτειραν Εὐδοκίαν ἐκ προκαταλήψεως ἐμμένουσαν εἰς τὸν μονοφυσιτισμὸν καὶ

ἄλλους μοναχοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Νεστορίου καὶ τοῦ Εὐτυχοῦς.

Εἰς ἡλικίαν 97 ἐτῶν¹ τὴν νύκτα τοῦ Σαββάτου τῆς 20 Ἰανουαρίου 473 ἐτελεύτησε τὸν βίον ὁ ἁγ. Εὐθύμιος. Προαισθανθεὶς τὸ τέλος αὐτοῦ ἔδωκεν τὰς τελευταίας συμβουλὰς εἰς τοὺς συνασκητὰς του² καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὴν ἀνάδειξιν νέου Ἀρχηγοῦ τῆς Λαύρας, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἀναστάσιος (458—478) προέστη τῆς κηδείας αὐτοῦ μετὰ πλήθους μοναχῶν³.

Πρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠ, ΡΑΜΦΟΣ π. θ.

1. «Ἐξεδήμει δὲ πρὸς Κύριον ὁ μακάριος ἑκατὸν ἐτῶν γεγονὼς δεόντων μόνων τριῶν» καὶ ὅτι «ἄχρι τῶν μηρῶν βασείαν καθεμὲν τὴν ὑπὴν ἔχων». Νικηφόρου Καλλιστόου ἔνθ. ἀν. σ. 1249.

2. Εἶναι ἄξια σημειώσεως ἐνταῦθα αἱ τελευταῖαι πρὸς τοὺς συνασκητὰς του συμβουλαι τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου, ἀναφερόμεναι ὑπὸ τοῦ Σκυθοπολίτου: «Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐγὼ μὲν πορεύομαι εἰς τὴν ὁδὸν τῶν πατέρων μου, ὑμεῖς δὲ ἐάν ἀγαπᾶτέ με, ταῦτας φυλάξατε τὰς ἐντολάς. Ἀρχὴν καὶ τέλος πάσης ἀγαθοεργίας τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην διὰ παντός κτήσασθε, σύνδεσμον οὖσαν τῆς τελειότητος ὡς περὶ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται ἄρτου βρωθῆναι χωρὶς ἄλατος, οὕτως ἀμήχανον ἀγάπης ἀρετῆς κατορθῶσαι: Πᾶσα γὰρ ἀρετὴ διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ταπεινοφροσύνης βεβαιούται καὶ πείρα καὶ χρόνῳ καὶ χάριτι ἢ μὲν τοι ταπεινοφροσύνη ὑψοί, ἢ δὲ ἀγάπῃ τοῦ ὕψους πεσεῖν οὐκ ἔσθ, ἐπεὶ περὶ ὁ μὲν «ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψώθησεται». «Ἡ ἀγάπῃ οὐδέποτε ἐκπίπτει», μείζων δὲ ἐστὶν ἢ ἀγάπῃ τῆς ταπεινοφροσύνης· διὰ γὰρ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν ὁ Θεὸς Λόγος καθ' ἡμᾶς γεγονώς. Διὸ ὀφείλομεν ἀδιαλείπτως αὐτῷ ἐκ θελήματος ἐξομολογήσασθαι καὶ ὕμνους ἀναπέμπειν καὶ εὐχαριστίας, μάλιστα ἡμεῖς οἱ πράγματων κεχωρισμένων βιωτικῶν καὶ ποικίλων, οὐ μόνον διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν συνθήκας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἡμῶν ἀπερισπάστου ζωῆς, οὕτω τῆς κοσμικῆς συγχύσεως· διόπερ τὴν τῆς ψυχῆς καθαρότητα καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀγνεΐαν καὶ τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην πάσῃ σπουδῇ προσοίσωμεν Αὐτῷ». Αὐγουστίνου μοναχοῦ Ἰορδανίτου ἔνθ. ἀνωτ. ΙΒ' σ. 650.

3. Ἀμφότεραι αἱ Ἐκκλησίαι, Ἀνατολικὴ καὶ Δυτικὴ, ἐορτάζουν τὴν μνήμην τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου τὴν 20 Ἰανουαρίου.

Ἐπ' ὄνοματι τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου ἐν ΚΠόλει ἐπὶ Πατριάρχου Μηνα (536—552) ὑπήρχε μονή, τὸ δὲ ἰ. λείψανον τοῦ Ὁσίου εἶδεν ἐν τῇ Λαύρᾳ του ἐν Παλαιστίνῃ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἰβ' αἰῶνος, ῥώσος προσκυνητῆς, ὁ ἠγούμενος Δανιήλ.

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Τῶν ἀληθῶς πιστευόντων καὶ ἀγαπώντων τὸν Θεὸν πρέπει ὄλαι αἱ πράξεις νὰ ἀποβλέπουν εἰς τὸ καλόν.

Ἐχε τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ βούλησις τοῦ Θεοῦ εἶνε πολὺ ἀνωτέρα καὶ καλλιτέρα τῆς ἰδικῆς σου, ὑποτάγηθι λοιπὸν εἰς αὐτὴν καὶ θά ἦσαι εὐτυχῆς.

Ἐάν σε εὐρὴ λυπηρόν τι σπεύσον ταπεινῶς πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις τοὺς πιστευόντας καὶ ἐλπίζοντας εἰς αὐτὸν οὐδέποτε ἐγκαταλείπει.

Ὁ κατοικῶν ἐν ὑαλίῃ οἰκίᾳ δὲν πρέπει νὰ ρίπτῃ εἰς ἄλλους λίθους.

1. Κυρίλλου Βίος ἁγίου Εὐθυμίου § 16 καὶ Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, ἔνθ. ἀν. σελ. 155.

2. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 166.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Οἱ Ἱεράρχαι καὶ ὁ ἀγών.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σιοανίου καὶ Σιατίσσης κ. Ἰάκωβος εἰς τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἀπολυθεΐσαν πρὸς τὸ ποιμνιὸν του ἐγκύκλιον, μεστὴν ἐπικαίρων διδαγμάτων, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἄκρως θλιβερὰν κατάστασιν, εἰς ἣν περιήγαγε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἡ ἐπάρατος διχόνοια καὶ ἀναζητῶν τὰ αἷτια τῆς ἐθνικῆς ταύτης διαιρέσεως σημειοῖ τὰ ἀκόλουθα χαρακτηριστικά :

«Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐδοκιμάσθη καὶ ἠγωνίσθη περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα Ἔθνη τοῦ Κόσμου διὰ τὴν συντριβὴν τοῦ κακοῦ καὶ τὸ ὁποῖον τόσον ἠδικήθη ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας, ὑφίσταται σήμερον νέα ὀδυνηρὰ πλήγματα ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς πλέον καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν πεπολιτισμένων λαῶν τῆς γῆς ἀπὸ μέρους τῶν κακῶν γειτόνων του, οἷτινες διὰ τὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν γλῶσσαν τῆς βίβλου «περικύκλωσαν αὐτὸ ὡς ταῦροι πίονες, ἀνοίξαντες τὸ στόμα αὐτῶν, ἵνα ὡς λέοντες ὠροῦμενοι ἁρπάσωσιν αὐτό». Κατ' αὐτοῦ «ἔθεντο κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεως, ἐκίνησαν κεφαλὴν, ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν καρδίᾳ, ἠκότισαν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφρα». Τὶ ἐπέτυχον μὲ ὅλα αὐτὰ. Ἐκαλλιέργησαν τὰ σπέρματα τῆς διχονοίας μέχρι τοῦ σημείου νὰ φονεύῃ ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν καὶ ὁ υἱὸς τὸν πατέρα. Τί ζητοῦν ἀκόμη. Νὰ διαμελίσουν τὴν ὥραιαν μας χώραν. Ἐ! αὐτὸ δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχουν, διότι ἐνδεχομένη πρὸς τοῦτο ἀπόπειρα θὰ σημάνη τὴν ἐκκορξὴν τῆς παγκοσμίου συρράξεως, τὴν ὁποίαν ὅλοι ζητοῦν νὰ ἀποφύγουν. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἐν τῇ ἀφροσύνῃ των θελήσουν νὰ πράξουν καὶ τὸ ἀπονενοημένον, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἀγωνισθῇ μέχρι ἐσχάτου, διότι προοιμῶ νὰ ἀποθάνῃ τὸν ὥραιον θάνατον διὰ τὴν Ἑλλάδα παρὰ νὰ παραδώσῃ «τὰ ἄγια τοῖς κνοῖς». Προχωρῶν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἐπάγει : «Δὲν πρέπει νὰ ἀπαγορευόμεθα καὶ νὰ καμπώμεθα, δεηθῆτε ἔκτασιν καὶ ἔντασιν κἀν λάβῃ τὸ κακόν. Ἄς ἐμπιστευθῶμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας εἰς τὸν Θεόν, ὁ Ὅποιος δὲν θὰ ἀφήσῃ νὰ δοκιμασθῶμεν «ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα». Ἄς ἀρθῶμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀδιακρίτως πολιτικῶν πεποιθήσεων, εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, ὡς συναισθανθῶμεν τὴν κρισιμότητα τῶν καιρῶν καὶ τὸ μέγεθος τῶν εὐθνῶν, τὰς ὁποίας ὑπέχομεν ἀπέναντι τῆς ἱστορίας τοῦ Ἔθνους μας, ὡς ἐπανακτήσωμεν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μας τὸ αἶσθημα τῆς ἐλπίδος καὶ τότε ἠνωμένοι καὶ ἀδιάσπαστοι ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν Θεόν καὶ τῇ ἀγάπῃ πρὸς τὴν Πατρίδα, ὡς ἀντιμετωπίσωμεν τὸ κακόν μὲ ἀνδρείαν καὶ ἀταπάρνησιν, ὡς ἔπραττον οἱ πρόγονοί μας, δόακις ἡ Πατρίς εὐρίσκειτο ἐν κινδύνῳ. Ἡ διάσωσης τῆς προσφιλοῦς Πατρίδος μας ἐκ τῶν κινδύνων, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀπειλοῦν, θὰ ἐξαρτηθῇ κυρίως ἀπὸ τὴν ἀδιάσπαστον ἔνωσιν ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ὀλόψυχον συμμετοχὴν ὅλων εἰς τὸν ἱερόν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον διεξάγει σήμερον τὸ Ἔθνος μας, διὰ τὴν τιμὴν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητά του».

Οἱ ἀνωτέρω λόγοι τοῦ Σεβ. Σιατίσσης παρέχουν τὴν ἀπάντησιν εἰς δημοσιεύματα βορειοελλαδικῶν τινων ἑφημερίδων, καθαρπημένων τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Μακεδονίας ὡς μὴ μετεχόντων ἐνεργῶς τοῦ κατὰ τῆς ἀνταρσίας ἀγῶνος, ἐνῶ ἀκριβῶς πᾶν τοῦναντίον συμβαίνει, ἐκτὸς ἐὰν θέλουν τοὺς Ἱεράρχας νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ ποιμνιὸν των καὶ νὰ ἐξέλθουν εἰς τὰ βουνὰ ἐπὶ κεφαλῆς ἀποσπασμάτων.

Ἀξιοπρόσεκτος δεκαετηρῆς.

Τὸ ὑπὸ τὸν ὑποβλητικὸν τίτλον «Ἀκτῖνες» πασίγνωστον παρ' ἡμῖν ὄργανον τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων» συνεπλήρωσε δεκαετίαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκδόσεώς του. Πρὸς ἑορτασμὸν τοῦ γεγονότος τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς δευτέρας δεκαετίας ἐξεδόθη πανηγυρικόν, δικαίως δ' ἐν αὐτῷ προέχουσα θέσις ἐδόθη εἰς σπουδαίας αὐτογράφους πρὸς τὴν «Ἐνωσιν» δηλώσεις τεσσαράκοντα κορυφαίων διεθνῶς κύρους ξένων ἐπιστημόνων καὶ λογοτεχνῶν, ἐπικροτούντων τὸ ὄπερ αἱ «Ἀκτῖνες» ἔταξαν ὡς πρόγραμμα τῆς ἐκδόσεώς των, συνιστάμενον εἰς τὴν ἐν τῇ γνωστῇ «Διακηρύξει» τῆς Ἐνώσεως ταύτης ἑλλήνων ἐπιστημόνων διαπίστωσιν τῆς πραγματικῆς σχέσεως τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ ἠθικὴν καὶ τῆς ἐν τῷ συγχρόνῳ πολιτισμῷ θέσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὅντως δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἐμφανισέως των αἱ «Ἀκτῖνες» διὰ τῆς ὅλης ἀρθρογραφίας των ἀπεσκοπήσαν νὰ καταστήσουν συνειδητὸν εἰς τοὺς ἀναγνώστας των, ὅτι οὐδὲν τῶν πορισμάτων τῆς γνησίας φυσικῆς ἐπιστήμης εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν· ὅτι, κατ' ἀκολουθίαν, οὔτε ὑπάρχει, οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ διαμάχη μεταξὺ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης· ὅχι δὲ μόνον δὲν ἀποκλείουν ἀλλήλας, ἀλλὰ, τοῦναντίον, καὶ ἀλληλοσυμπληροῦνται, διότι ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τελεῖ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν· ὅτι αἱ ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὴν τέχνην καὶ τὴν ἠθικὴν παμπαράδεκτοι ὕψισται ἀξίαι τῆς ἀληθείας, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ εὐρίσκουν τὴν τελείαν των ἐκφάνσιν καὶ συνῆδουσιν μόνον ἐν τῷ χριστιανισμῷ· ὅθεν οὗτος ὑπερερεῖ κατὰ τὸ ὅτι, κεκτημένος ἀνώτερον εἶδος διαισθήσεως καὶ ἐμπνεύσεως, καλύπτει ὀλόκληρον τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, ἱκανοποιῶν ἀπείρως εὐρύτερον καὶ τελειότερον τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἐφέσεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς· ὅτι αἱ καθ' ὅλου δυσχέρεται τῆς ζωῆς, μάλιστα δ' αἱ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ταράττουσαι τὴν ἀνθρωπότητα σύμπασαν, ὀφείλονται εἰς τὸ ὅτι οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ ζήσουν τὴν μονομερῆ καὶ ἀνάτηρον ζωὴν τῆς γνώσεως κεχωρισμένην τῆς χριστιανικῆς πίστεως, διότι ταύτης ἡ μεγίστη διὰ τὴν ζωὴν σπουδαιότης δὲν κατέστη ἀκόμη πανσυνθροπίνῃ συνειδήσις· ὅτι δ' ἄρα, διὰ νὰ ἐμπεδωθῇ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὅγιος πολιτισμὸς, ἄξιος τοῦ θεοπλάστου ἀνθρώπου, δεόν νὰ σημειωθῇ ὀριστικῆ καὶ μόνιμος στροφὴ πρὸς τὰς διὰ τῆς θουσίας τοῦ ζῶντος Θεοῦ τῆς ἀγάπης ἐπισφραγισθείσας ἀληθείας.

Ἡ «Ἐκκλησία», θερμοῦς συγκαίρουσα τὰς καλὰς

«Ἀκτίνας» διὰ τὸν ὠραῖόν των τοῦτον δεκαέτηρον ἄγωνα, εὐχεται εἰς τὴν ἀγαπητὴν συνάδελφον δαψιλῆ τὴν ἄνωθεν ἐπίσχυσιν πρὸς ἀπρόσκοπον συνέχισιν τῶν θεοφιλῶν αὐτῆς προσπαθειῶν.

Ἡ Σιβιτανίδειος Σχολή.

Εἶναι εἰς τὸ ἔπακρον θλιβερὰ ἢ δυσάγγελος εἰδησις ὅτι ἐπίκειται τὸ ὀριστικὸν κλείσιμον τῆς πασιγνώστου «Σιβιτανιδείου Δημοσίας Σχολῆς Τεχνῶν καὶ Ἐπαγγελμάτων», προτύπου ἀνὰ σύμπασαν τὴν νοιοπαντολικὴν εὐρώπην ἰδρύματος καὶ εὐεργετικωτάτης κοινωνικῆς ἀποστολῆς. Ἡ σχολή, ἀναστείλασα ἀναγκαστικῶς τὴν λειτουργίαν της ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κατοχῆς ἐνεκα τῶν ἐπιτάξεων, τῆς διαρπαγῆς καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν πλονοισιῶν αὐτῆς ἐγκαταστάσεων, ὡς ἐκ τούτου δὲ ὑποστάσα ζημίαις ὑπολογιζόμενας εἰς 200 περίπου ἑκατομμύρια προπολεμικῶν δραχμῶν, δὲν δύναται νὰ ἀνασυγκροτηθῇ ἄφ' ἑαυτῆς ἄνευ τῆς ἐπικουρίας τοῦ Κράτους, εἶναι δ' ἀνυπολόγιστος ἢ ἐκ τῆς ἀρχῆς της ταύτης προερχομένη ζημία τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐξ αὐτῆς ἀποφοίτων κατ' ἔτος 1500 πτυχιούχοι διαφόρων τεχνῶν καὶ ἐπαγγελμάτων, ἐξασφαλίζοντες ἅμα τῇ ἀποφοιτῆσει των ἐργασίαν, ἐξ ἧς τόσα πτωχὰ παιδιὰ ἐπορίζοντο ἀμέσως διὰ τε ἑαυτὰ καὶ τὰς οἰκογενείας των ἀνέτως τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ κύριον τῆς Ἑλλάδος πρόβλημα εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς ταχυτέρας καὶ ὅσον οἶόν της πληροτέρας ἀνασυγκροτήσεως μετὰ τὰς ἄς ὡς ἐκ τῶν δυσμενῶν περιστάσεων ὑπέστη ἀνυπολόγιστους καταστροφάς, θὰ ἐνόμιζε τις ὅτι εἰς τὸ πρόγραμμα αὐτῆς θὰ ἔπρεπε νὰ κατέχη θέσιν ἐν τοῖς προωτίστοις ἢ ἀνασύνταξις τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς, ἥτις τόσον καιρίαν ἐπλήρου ἀποστολὴν κοινωνικὴν ἐν τῇ καθ' ὅλου ἔθνηκῃ οἰκονομίᾳ. Διὰ τοῦτον ἀκριβῶς τὸν λόγον καὶ ἡ διαθήκη τοῦ ἀειμνήστου ἰδρυτοῦ τῆς σχολῆς εἶχε τάξει ὡς πρόεδρον τοῦ Διοικητικοῦ αὐτῆς Συμβουλίου τὸν ἐκάστοτε Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, ὡς ἐκ τούτου δὲ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο καθίδρυμα ἰδιαίτερον ἠσθάνετο εὐχαρίστησιν νὰ δέχεται εἰς τοὺς κόλπους του πολλοὺς ἐκ τῶν τροφίμων τοῦ ἐν Βουλαγμένῃ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου, τοὺς ὁποίους ἐφωδίαζε διὰ βιοποριστικῶν ἐπαγγελμάτων μετὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἔξοδον.

Ὁ πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος (†)

Βαθεῖαν θλίψιν ἠσθάνθησαν καὶ οἱ ἱεραρχικοὶ κύκλοι καὶ ὁ κόσμος τῶν χριστιανικῶν γραμμάτων ἐπὶ τῷ ἐκ Παρισίων μεταδοθέντι ἀγγέλματι τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ αὐτόθι ἀπὸ μακροῦ ἐφησυχάζοντος Μητροπολίτου πρώην Λεοντοπόλεως κυροῦ Σωφρονίου Εὐστρατιάδου. Ὁ μεταστάς Ἱεράρχης ἅμα τῇ ἐκ τῆς κατὰ Χάλκην Θεολογικῆς Σχολῆς ἀποφοιτῆσει προσληφθεὶς ὑπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ ἑλληνορθόδοξου κοινότητος τοῦ ἁγ. Γεωργίου ὡς διάκονος τοῦ φερωνύμου ναοῦ καὶ εὐρύνας τὰς θεολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ ἐκεῖ Πανεπιστημίῳ, ἐπεδίδοτο ταυτοχρόνως καὶ εἰς παλαιογραφικὰς ἐρεῦνας, καρπὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθεὶς ἀτόμος τῶν εἰς τὰ ἄπορα τῶν Γραφῶν ὁμιλιῶν Μι-

χαῆλ τοῦ Γλυκᾶ. Τὴν περὶ τὰ ἱερά γράμματα ἐπιμέλειαν αὐτοῦ καὶ τὸ καθ' ὅλου ἠθος ἐκτιμήσας ὁ ἀειμνήστος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Φώτιος ἔγνω νὰ καλέσῃ αὐτὸν τῷ 1908 εἰς Αἴγυπτον ὅπως χρησιμοποιήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἡς προῖτατο Ἐκκλησίας, ἐν βραχεί δὲ προαχθεὶς εἰς πρεσβύτερον, αὐθημερὸν ψήφῳ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐξελέγη πρῶτος Μητροπολίτης τῆς τότε ἀριστοτάτου ἐπαρχίας Λεοντοπόλεως καὶ ἐχειροτονήθη ἐν Καίρῳ Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως καὶ Ἐξαρχος Αὐγουσταμικῆς δευτέρας καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἔχων ἔδραν τὸ Ζαγαζίκ. Ἐκ Βιέννης συγκομίσας πλοῦσιον τὸν ἀμητὸν τῶν πνευματικῶν του σκαμμάτων ἐξηκολούθησε τὸ συγγραφικὸν αὐτοῦ στάδιον, πλην δὲ τοῦ ἤδη τόσον γνωστοῦ «Λεξικοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης», ἐκδοθέντος ἐκ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας, τὰ πατριαρχικὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» καὶ «Πάντινος» ἐφιλοξένον ὑπὸ τὰ πονήματα τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ. Δυστυχῶς μὴ δυναθεὶς νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας πέραν τῆς ἐξαετίας ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐν αὐτῇ ἱεραρχικῆς διακονίας τῷ 1914, ἔκτοτε δὲ ἀφοσιωθείς εἰς τὴν ἀνὰ τὰς βιβλιοθήκας ἐρευνᾶν τοῦ ἐν ἀνεκδότοις χειρογράφοις ἱεροῦ ἁρμοτογραφικοῦ ὕλικου, ἐπεδόθη εἰς ἀναδιφήσεις ἐν τῇ Μαριανῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Βενετίας, ἐν ταῖς ἀγιορειτικαῖς βιβλιοθήκαις καὶ τῇ τῶν Παρισίων, ἐγκατασταθεὶς δ' ὀριστικῶς ἐνεκὰς προαστεῖω τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσας καὶ συνάψας στενὰς πρὸς τὰς κορυφὰς τῆς γαλατικῆς διανοήσεως σχέσεις, ἀνύστακτος ἐπεδίδοτο εἰς συγγραφάς, ἄς ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Θεολογίᾳ» Ἀθηνῶν, ἐν τῇ «Ἐπειρηίδι τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν» καὶ ἐν ἄλλοις ἀθηναϊκοῖς περιοδικοῖς, εἶνε δὲ πασιγνώστοι οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐν Παρισίοις συνταχθέντες καὶ δημοσιευθέντες κατάλογοι χειρογράφων ἀγιορειτικῶν μονῶν καὶ ἄλλα ἔργα, ὡς καὶ τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς» βραχύβιον παρισινὸν αὐτοῦ περιοδικόν. Μειλίχιος καὶ εὐσυμπάθητος πανταχοῦ εἶχεν ὁ ἀειμνήστος φίλους, ἐν τοῖς ὀρθόδοξοις δ' ἱεραρχικοῖς κύκλοις ἀπετέλει ἐξέχουσαν πνευματικὴν φυσιογνωμίαν, θετικὰς προσενεγκοῦσαν ὑπηρεσίας εἰς τὴν παρ' ἡμῶν ἱερὰν γραμματείαν.

Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν δικαίων σκηναῖς.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ἀπεστάλη ἡ κάτωθι Ἐγκύκλιος:

Ἀριθ. πρωτ. 3658

Ἐν Ἀθῆναις, τῇ 15 Ἰανουαρίου 1948

Πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοὺς Θεοφ. Ἐπισκόπους Κρήτης.

Ὡς ἐγγώρισεν ἡμῖν τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 85398)23-12-47 ἐγγράφου του, διὰ τὴν κλιμάκωσιν τῆς ἀπορίας πρὸς ἱατροφαρμακευτικὴν καὶ νοσοκομειακὴν περίθαλψιν ἐστηρίχθη ἡ ἁρμοδία αὐτοῦ Ὑπηρεσία ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ Α. Ν. 536)45 περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ

Ἐπιτομή τοῦ ἱεροῦ κειμένου ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολογικοῦ, ἡ δὲ ἀποστολικὴ διακονία ἐκτελεσθεῖσα διενεμήθησαν εἰς τὸν ἀγωνιζόμενον στρατὸν εἰκόνες τῆς Θεοτόκου δεομένης. Αἱ μὲν πρὸς τὸν μαχόμενον στρατὸν ἐστάλησαν τῇ μερίμνῃ τῆς Ἐρησκευτικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου τοῦ Στρατοῦ, αἱ δὲ πρὸς τοὺς λοιποὺς διὰ τῶν Σεβασμιωτῶν Ἱεραρχῶν, οἵτινες δι' ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν ὅπως διανεύουν ταύτας ἀκλειστικῶς πρὸς τοὺς στρατιώτας. Διὰ δὲ τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Χωροφυλακῆς ἀπεστάλησαν ὡσαύτως εἰκόνες πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς ἀνδρας τῆς Χωροφυλακῆς.

— Δι' ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται ὅπως παραγγείλουν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ὑπηρετούντας Ἱεροκήρυκας ἵνα ὑποβάλωσι δι' αὐτῶν τῇ Ἄποστ. Διακονίᾳ τὴν ὑπό τῶν Νόμων προβλεπομένην ἔκθεσιν περὶ τῆς δράσεως αὐτῶν κατὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον τοῦ λήξαντος ἔτους μετὰ σχετικῶν παρατηρήσεων τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ 6 τρέχοντος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων Θεοφανείων, ἀσθενούντος εἰσέτι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἐτελέσθη κατὰ τὸ ἔκπαλαι κρατοῦν ἔθος ἡ θεία λειτουργία ἐν τῷ ἱερῷ Ναῶ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος Πειραιῶς ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως κυρίου Γεωργίου. Μετ' αὐτὴν, ἡγουμένης τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου Πειραιῶς, ἐπορεύθη ὁ Θεοφιλέστατος συμπαραστατούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου Πειραιῶς μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐν πομπῇ εἰς τὴν ἐν τῇ ἀκτῇ Μιασὺλῃ εἰδικὴν ἀποβάθραν, ἐφ' ἧς ἀνέμενον ἡ Α. Β. Υ. ὁ πρίγκηψ Γεώργιος μετὰ τῆς συζύγου του, ὁ Μέγας Αὐτάρχεις τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως κ. Α. Παπάγος, ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Θ. Σοφούλης μετὰ μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, οἱ δήμαρχοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, διπλωμάται, πολιτευταί, ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ λοιποὶ ἐπίσημοι. Ψαλλομένου τοῦ ἀπολυτικίου τῆς ἑορτῆς, ἐρίφθη ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Σταυρουπόλεως εἰς τὴν θάλασσαν ὁ κρατούμενος διὰ κυανολεύκου ταινίας Τίμιος Σταυρὸς ἐπὶ ἀγιασμῶ τῶν ὕδατων ὑπὸ τὰς χαρμοσύνους κωδωνοκρουσίας καὶ χαρητιστηρίους κανονιοβολισμοὺς καὶ συριγμοὺς τῶν σειρήνων τῶν ἀτιμοπλοίων.

— Τῇ 8ῃ, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δαμασκηνοῦ, ὁ Θεοφιλέστατος Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Ταλαντίου κ. Βασίλειος ἐπεσκέφθη τοὺς ἐν τῷ 402ῳ Στρατιωτικῷ Νοσοκομείῳ διακομισθέντας τραυματίας τῶν μαχῶν τῆς Κονίτισης, προσέφερον εἰς αὐτοὺς ὡς εὐλογίαν ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, βιβλία, γλυκίσματα καὶ σιγαρέττα. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἀπηύθυνε πρὸς αὐτοὺς καὶ λόγους μεστὸς ἠρησκευτικῆς καὶ πατριωτικῆς ἐξάρσεως. Οἱ τραυματῖαι ἠσπάζθησαν

εὐλαβῶς τὴν χεῖρα τοῦ Θεοφιλεστάτου καὶ παρεκάλεισαν αὐτὸν ὅπως ὑποβάλλῃ τῷ Μακαριωτάτῳ τὰς θερμάς των εὐχαριστίας καὶ τὰς εὐχὰς των ὑπὲρ τῆς ταχείας αὐτοῦ ἀναρρώσεως. Τὴν ἴδιαν ἡμέραν ὁ Θεοφ. Βασίλειος ἐπεσκέφθη καὶ τοὺς ἐν τῷ Στρατιωτικῷ Νοσοκομείῳ (παρὰ τὴν Μονὴν Πετράκη) νοσηλευόμενους τραυματίας ἀξιωματικοὺς τῆς μάχης τῆς Κονίτισης, πρὸς τοὺς ὁποίους προσέφερον ὡσαύτως ὡς εὐλογίαν τοῦ Μακαριωτάτου εἰκόνας τῆς Θεομήτορος καὶ διάφορα δῶρα.

— Τῇ 15ῃ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐπεσκέφθη τὸν τραυματιῶν ἠρωϊκὸν Συνταγματάρχην κ. Δόβαν, διεβίβασε πρὸς αὐτὸν τὰς εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ προσέφερε εἰς αὐτὸν πολυτελεῖς ἀντίτυπον τῆς Καινῆς Διαθήκης μετ' ἄλλων δώρων.

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Σιδηροκάστρου.

Ἡ ἐπαρχία Σιδηροκάστρου μέχρι μὲν τοῦ Μαῖου παρελθόντος ἔτους 1947 ἦτο σχετικῶς ἥρεμος. Ἐκτοτε δὲ μὴ ἀρχαίᾳ ἢ τραγωδίᾳ αὐτῆς. Ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιδρομῶν καὶ ἐπιθέσεων τῶν συμμοριτῶν 31 ὄλα ἐκ τῶν 63 χωρίων τῆς ἐπαρχίας, ληστευθέντα καὶ διαρπαγέντα ἀνηλεῶς, διελύθησαν. Μία ἐκκλησία, σχολεῖα τινά, Καταστήματα Κοινωνητῶν, πολλοὶ οἰκίαι, ἄνω τῶν 100 ἴσως, παρεδόθησαν εἰς τὰς φλόγας, Ζῶα δὲ μικρὰ καὶ μεγάλα ἄνω τῶν 2000 διηρπάγησαν. Οὕτω ἡ πολυπαθὴς καὶ ἀκραία αὕτη ἐπαρχία, τὸ κάρφος τοῦτο τῶν βουλγάρων, ὑπέστη καὶ ὑφίσταται σοβαρωτάτας ὕλικας ζημίας, τῶν κατοίκων αὐτῆς διασκορπισθέντων τῆδε κακείσε. Ἐνεργείαι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου, μὴ παύοντος διεκτραγωδούντος τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν τοῦ ποιμνίου τοῦ παρ' οἷς δεῖ, ἀπεστάλη φροντίδι τοῦ τε Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὡς καὶ τοῦ Σουηδικοῦ τοιοῦτο, ἐπανειλημμένως ἱματισμὸς διενεμηθεῖς εἰς τοὺς παθόντας. Ἐσχάτως δὲ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολεμικὴ Περιθάλψις ἀπέστειλε ποσότητὰ τινά τροφίμων εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν διὰ τοὺς ἀνταρτοπλήκτους. Πρὸς πάντας τούτους ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἱεράρχου θερμαὶ εὐχαριστίαι. Ἄλλ' ὅσα καὶ ἂν ἀποσταλῶσιν ἀδύνατον νὰ ἐπουλώσωσι τὰς διανοιχθείσας μεγάλας ὕλικας πληγὰς τῶν κατοίκων, διότι οὗτοι, καὶ δὴ οἱ πυροπαθεῖς, στεροῦνται ἐν τῇ κυριολεξίᾳ τῶν πάντων.

Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας.

Μετὰ πάσης σεμνοπρεπείας διεξήχθη τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα ἡ ἑορτὴ τῶν Κατηχητικῶν σχολείων τῆς πόλεως Μεσολογγίου εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως παρὰ τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μετὰ τοῦ κλήρου, οἱ γυμνασιάρχαι κ. Χαρ. Παπανικολαΐδης καὶ Βασ. Παναγόπουλος, οἱ καθηγηταί, ἐκπαιδευτικοὶ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὁ Δντὴς τοῦ Στρατολογικοῦ Γραφείου ἀντ)χης Κτιστάκης, ὁ ἐ. ἀ. ἀντ)γος Γεωργίου καὶ αἱ μαθητρίαι τοῦ Μέσου καὶ Ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ σχολείου μετὰ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν

Ἐν ἀρχῇ ἡ χορωδία τῶν Κ. Σ. ἐκ μαθητριῶν τῶν «Κυκλαμίνων» ἔψαλε τὴν προσευχὴν καὶ τὸν Ἐθνικὸν ὕμνον, μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Πρωτοσύγγελος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀρχιμ. Κωνσταντῖνος Πόβλος, ὁ καὶ Προϊστάμενος τῶν Κ. Σ. τῆς πόλεως, ὡμίλησε περὶ τῆς οἰκτρᾶς καὶ ἀξιοθρήνητου καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκοτο ἡ παιδικὴ ἡλικία πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ πῶς ὁ ἐνανθρωπίσας Χριστὸς ἐτίμησε καὶ ἐξύψωσε τὸ παιδί, συστήσας ἐν τέλει εἰς μὲν τοὺς μαθητὰς νὰ ἔχουν ὡς ἀχώριστον φίλον καὶ σύντροφον «τὸ παιδίον Ἰησοῦς», εἰς δὲ τοὺς γονεῖς νὰ καταβάλουν πᾶσαν φροντίδα ἵνα ἀνατρέφουν τὰ τέκνα των «ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου». Ἐν συνεχείᾳ αἱ μαθητρίαι τοῦ Ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ σχολείου καὶ τοῦ

Μέσου τοιούτου ξπαιξαν λιαν έπιτυχώς τὸ ὑπὸ τὸν τί-
τλον «τὸ Φῶς» μονόπρακτον καὶ ἀπήγγειλαν ἐπίκαιρα
ποιήματα, ἡ δὲ χορωδία ξψαλε διάφορα ἄσματα καὶ
ἐν τέλει ὡς κατακλείδα τὴν φήμην τοῦ Σεβ. Μητροπο-
λίτου, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ Ὁποίου λειτουργοῦν τὰ
Κατηχητικὰ σχολεῖα τῆς πόλεως Μεσολογγίου ὅσον
καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, κομπολόων καὶ χωρίων τῆς
Μητροπολιτικῆς περιφερείας. Ὁ Σεβ. ἠύχθη ἐν τέλει
εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ μαθητρίδας τῶν Κατηχητικῶν σχο-
λεῖων προκοπὴν βίου καὶ πρόδοον ἐν τῇ ἀρετῇ.

Ἄπαντες οἱ παρευρεθέντες ἀπεχώρησαν τῆς αἰθού-
σης μὲ τὰς καλυτέρας τῶν ἐντυπώσεων εὐχαριστηθέν-
τες καὶ ὠφελήθεντες συγχρόνως ψυχικῶς. Ἐπειδὴ ὁ χῶ-
ρος τῆς αἰθούσης δὲν ἦτο ἀρκετός, ἡ ἀνωτέρω τελετὴ
ἐπανελήφθη καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῶν Χριστου-
γένων.

—Τῇ ἐπομένη τῆς μεταφορᾶς εἰς τὸ Στρατιωτι-
κὸν Νοσοκομεῖον τῆς πόλεως Μεσολογγίου τῶν ἡρωϊ-
κῶν τραυματιῶν τῶν τελευταίων μυχῶν εἰς τὴν ὄρει-
νὴν Τριχωνίδα κατὰ τῶν ἀναρχικῶν, ὁμᾶς τοῦ Ἄνω-
τέρου Κατηχητικοῦ σχολεῖου θηλέων μετέβη πρὸς ἐπί-
σκεψιν τῶν τραυματιῶν τούτων καὶ προσέφεραν εἰς αὐ-
τοὺς γλυκίσματα, πορτοκάλια ἀνά μίαν εἰκόνα τῆς
Θεοτόκου καὶ εὐαγγέλια, ἀφοῦ προηγουμένως ξψαλε
διάφορα ἄσματα ἐπίκαιρα.

—Τὴν 30 π. μηνὸς ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπό-
λεως Πανοσ. Κ. Πουλῶς μετὰ τοῦ αἰδεσμοῦ Γεώργ. Μπα-
μνιώτου μετέβησαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν τραυματιῶν καὶ
ἐζήτησαν πληροφορίας παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς Δντοῦ τοῦ
Νοσοκομείου ἱατροῦ κ. Δ. Σούλου περὶ τῶν τραυμα-
τιῶν ἐνὸς ἐκάστου στρατιώτου, προσέφεραν δὲ εἰς αὐ-
τοὺς σιγάρα καὶ πορτοκάλια. Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους
τὰ μέλη τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Νεανίδων ἐπε-
σκέφθησαν πάλιν τοὺς τραυματίας, εἰς τοὺς ὁποίους
προσέφεραν φυλλάδια ἐποικοδομητικὰ καὶ γλυκίσματα
καὶ ξψαλον διάφορα Χριστιανικὰ ἄσματα, ἐν συνεχείᾳ
δὲ ἐπεσκέφθησαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀσθενεῖς τοῦ Πο-
λιτικοῦ Νοσοκομείου.

—Τὴν 2αν τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ὁ Σεβ. Μητροπολί-
της συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τοῦ ἐπε-
σκέφθη τοὺς τραυματίας, περιήλθεν ὅλας τὰς κλινὰς
τῶν ἀσθενῶν, ἀπηύθυνε πρὸς αὐτοὺς πατρικὰς συμ-
βουλὰς καὶ προσέφερε γλυκίσματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐν τῷ ἐσχάτως ληφθέντι φύλλῳ τοῦ «Πανταίνου»
τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας (21 Νοεμβρίου 1947)
ἀναγινώσκουμεν τὸ ἀκόλουθον δημοσίευμα τοῦ Πα-
τριαρχικοῦ Γραφείου Τύπου:

«Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Σεπτὸς ἡμῶν Πάπας καὶ Πατριάρ-
χης, εὐηρεστήθη ὅπως ἀνακοινώσῃ τὰ κάτωθι:

Πολὺς κατ' αὐτὰς ἡγέρθη θέρυβος διὰ τὴν διανο-
μὴν τῆς Παλαιστίνης εἰς δύο Κράτη, Ἀραβικὸν καὶ
Ἑβραϊκόν. Τὴν διανομὴν ταύτην, ὡς γνωστόν, ἀπεφά-
σισεν ἐν Ἀμερικῇ τὸ Συμβούλιον τῶν Ἠνωμένων
Ἐθνῶν. Τὰ μᾶλλον ἐνδιαφερόμενα ὑπὲρ τῶν Ἑβραίων
εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην Ἐθνη, εἶναι πρῶτον αἱ
Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἔπειτα ἡ Σο-
βιετικὴ Ἐνωσις. Κατὰ τὰς σημερινὰς εἰδήσεις, τὴν
4ην Ὀκτωβρίου 1948, ἦτοι μετὰ τὴν πλήρη ἐκκένωσιν
ὑπὸ τῆς Μεγ. Βρετανίας, ἥτις θὰ λάβῃ χώραν τὴν
1ην Αὐγούστου, τὰ ἐν Παλαιστίνῃ δύο Κράτη, Ἀρα-
βικὸν καὶ Ἰουδαϊκόν, θὰ ἀνακηρυχθοῦν τελείως ἀπ'
ἀλλήλων ἀνεξάρτητα.

Ἡ εἶδησις αὕτη, ὁμολογοῦμεν ὡς Ἀρχηγὸν Χρι-
στιανικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατέπληξεν ἡμᾶς.
Πῶς ἐτόλμησαν, ἰδίως αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι λημο-
νοῦσαι, ἐκτὸς ἄλλων, εἰς τὴν κατέληξε μίαν ὁμοίαν ἀσε-
βῆς ἀπόπειρα τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου καὶ νὰ
σκεφθοῦν κᾶν, ὅτι εἶναι δυνατόν εἰς τὰ ἱερώτερα Χρι-
στιανικὰ ἄδута, ἦτοι εἰς τὸν Τάφον τοῦ Χριστοῦ, τὸν
Γολγοθᾶν, τὴν Βηθλεέμ, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα Χριστιανι-
κὰ ἐν Παλαιστίνῃ Πανάγια Προσκυνήματα, νὰ τεθῶσι
φρουροὶ καὶ προστάται οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐσταύρω-

σαν τὸν Χριστόν, καὶ ὡς πόθον μύχιον καὶ φανερόν
καὶ ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἄτομα ἔχουσι, νὰ ἴδωσι τὴν ἡμέ-
ραν καθ' ἣν δὲν θὰ ἠκούετο πλέον αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ
Χριστοῦ, τὸ ὀλιγώτερον ὡς κυρίαρχοι ὅτι δὲν θὰ βε-
βηλώσωσι τὰ ἱερά ταῦτα προσκυνήματα.

Καὶ τότε, πῶς εἶναι δυνατόν, μετὰ τοιαύτην ἀσε-
βεστάτην ἀπόφασιν, αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι νὰ ἐξα-
κολουθήσωσι νὰ ὑφίστανται εἰς τὸ μέλλον ὡς ἔθνος
καὶ κράτος;

Οὔτε τὸ Βατικανὸν θὰ πρέπει νὰ κυριαρχήσῃ κρα-
τικῶς ἐν Παλαιστίνῃ ὡς ἄλλοτε προὔτάθη. Αἱ Σταυ-
ροφορῖαι ἀπέδειξαν ὅτι εἶναι τελείως ἀνάξιον τοιαύ-
της ἀποστολῆς.

Ἐάν δὲν εἶναι δυνατὴ μία διεθνῆς Χριστιανικὴ δχι
κρατικὴ ἐντολή, ἀλλὰ μόνον ὡς φύλαξ τῶν ἱερῶν προ-
σκυνημάτων, νὰ ἐνεργηθῇ ἐν κράτει τῆς Παλαιστίνης
καθαρῶς Ἀραβικῶ καὶ οὐδαμῶς Ἰουδαϊκῶ, προτιμῶ-
μεν τότε ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Ἑλληνες τοὺς Μου-
σουλμάνους καὶ ὡς φύλακας ἔτι τῶν ἱερῶν Προσκυνη-
μάτων. Ἐπὶ αἰῶνας ἄλλωστε οἱ Μουσουλμάνοι κυ-
ριαρχίσαντες ἐν Παλαιστίνῃ ἀπέδειξαν ὅτι εἶναι ἄξιοι
ἐμπιστοσύνης παρ' ἡμῶν.

Μεθ' αὐτὸ «Πανταίνος» ἐπάγεται:

«Κατόπιν τῶν νεωτέρων τηλεγραφικῶν πληροφοριῶν
τῆς πρὸ χθὲς Τετάρτης ἐσπέρας, αἵτινες ἐπηκολούθη-
σαν τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀνακοινωθέντος διὰ τὴν δια-
νομὴν τῆς Παλαιστίνης, οἰαδήποτε καὶ ἐάν εἶναι ἡ
μελλοντικὴ τύχη τῆς ὑπολοίπου Παλαιστίνης, ἡ Ἅγια
πόλις Ἱερουσαλήμ θὰ διοικῆται, μετὰ τὴν Βρετανικὴν
ἐκκένωσιν, ὑπὸ Διεθνοῦς δυνάμεως, ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρ-
χης δηλοῖ, ὅτι εὐρίσκει ἱκανοποιητικὴν τὴν λύσιν ταύ-
την ἐπιφυλάσσειαι δὲ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν συνέ-
χειαν, καθυσχαστικὴν πάντως, δι' ὅλα τὰ ἐνδιαφε-
ρόμενα μέρη καὶ δι' αὐτοὺς ἔτι τοὺς Ἑβραίους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐκ μακρὰς περὶ τῆς ἐν Ρωσίᾳ θρησκευτικῆς ἀναγεν-
νήσεως ἀφηγήσεως τοῦ πρὸ τινος ἐπισκεφθέντος τὴν
χώραν πρωθιερέως Ἀνδρέου Σεργέενκο, δημοσιευθείσης
ἐν τοῖς «Ἐκκλησιαστικοῖς Καιροῖς» τοῦ Λονδίνου, πλη-
ροφοροῦμεθα ὅτι, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως ἑπαρκοῦς ἀριθ-
μοῦ ἱερῶν δυναμένων νὰ ἀναποκριθῶσιν εἰς τὰς ἰδιω-
τικὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν, ἡ ἐξομολό-
γησις τελεῖται κατ' ἀνάγκην συλλογικῇ, καθ' ὁμάδας
δὲ γίνονται καὶ τὸ βάπτισμα, οἱ γάμοι καὶ αἱ νεκρώσι-
μοι ἀκολουθαῖαι.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Κατὰ προσφάτους εἰδήσεις ἐκ Λονδίνου, ὁ ραδιοφῶ-
νικὸς σταθμὸς τοῦ Βατικανοῦ ἀνήγγειλεν, ὅτι ἡ Ρω-
μαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία προτάσει τοῦ καρδινάλιου
Ἰλδελφόνσο Σοῦστερ, Ἀρχιεπισκόπου Μιλάνου, ἀπε-
φάσισε νὰ ἀποκλείσῃ τοὺς Μαρξιστὰς ἀπὸ πάσης ἀσκῆ-
σεως θρησκευτικῶν καθηκόντων. Οὕτω, κομμουνισταὶ
καὶ μαρξισταὶ σοσιαλισταὶ, δὲν θὰ ἐπιτρέπεται ἐφεξῆς
νὰ εἰσέρχονται εἰς τὰς καθολικὰς ἐκκλησίας, νὰ συμ-
μετέχουν εἰς λιτανείας ἢ εἰς οἰανδήποτε θρησκευτικὴν
τελετὴν. Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία θὰ ἀρνήσῃται
τὴν ταφήν κομμουνιστῶν, ἐκτὸς ἐάν οὗτοι πρὸ τοῦ θά-
νατου τῶν εἶχον δώσει δημοσίᾳ ἀποδείξεις μετανοίας.
Διὰ τῆς ἰδίας ἀποφάσεως ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς κα-
θολικοὺς νὰ ἔρχονται εἰς γάμον μὲ μέλη κομμουνιστι-
κῶν ὀργανώσεων.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁ Προϊστάμενος τοῦ Canterbury Dr Hewlett-Johnson
ἐπιστρέψας εἰς Λονδίνον ἐξ ἐπισκέψεως του εἰς Νοτιο-
σλαβίαν, ὅπου παρέμεινε ὡς ξένος τῆς κομμουνιστικῆς
Κυβερνήσεως, διεκήρυξε κατὰ τὴν μεγαλόφωνον τρόπον
ὅτι ἐν Νοτιοσλαβίᾳ οὐδεμία ὑφίσταται ἀπειλὴ κατὰ τῆς
θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Τὰς δηλώσεις του ταύτας
σχολιάζοντες οἱ Λονδίνεοι «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» λέ-
γουν ὅτι μὲ «τὰ ἐρυθρόχρωμα ματογυᾶλια του» ὁ προ-
ϊστάμενος ἐπέτυχε νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ἐν Νοτιοσλαβίᾳ
ἡ θρησκευτικὴ κατάστασις εἶνε θαυμασία. Περιττόν,

λοιπόν, εἶνε νὰ λέγονται ὅσα ὑποφέρει ἡ ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ὅτι ἐπῆλθε σύγκρουσις πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν διὰ τὴν ἀπόπειραν παρεμποδίσεως τῆς μορφώσεως τῶν ἱερέων τῆς, ἀφοῦ ἐκλείσθησαν πέντε ὀρθόδοξοι ἱερατικοὶ σχολαί, ὅτι πίεσις πολιτικὴ ἡσκήθη ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς ἐπιτυχίαν ὀρισμένων προαγωγῶν εἰς ἐπισκοπικὰς θέσεις καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα, ὅτι διάφοροι ἀκμάζουσιν ἐν Ἀχρίδι μοναὶ ἐκλείσθησαν, οἱ μοναχοὶ τῶν ξεωρίσθησαν καὶ αἱ ἐγκαταστάσεις τῶν μετεβλήθησαν εἰς ξενώνας διὰ τοὺς νέους διαφόρων κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων, κλπ.

ΜΩΑΜΕΘΑΝΙΣΜΟΣ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Τουρκίας, εἰς τινὰ μέρη τῆς χώρας παρατηρεῖται ζωνρὰ θρησκευτικὴ ἀναζωογόνησις ὡς ἐκ τῆς τάσεως χοτζάδων τινῶν νὰ χρησιμοποιῶσι τὸ παλαιὸν θρησκευτικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ νὰ διδάσκωσι τοὺς πιστοὺς τὴν χρῆσιν τῆς παλαιᾶς τουρκικῆς γραφῆς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«Πάτερ ἡμῶν» Ἑρμηνεία τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς. Ἐκδόση «Σωτηρίας». Πειραιᾶς 1947 (σ. 38).

Ἐκτελεσθέντες ἐπὶ κατοχῆς. (Στοιχεῖα ληφθέντα ἀπὸ τὰ Ἀρχεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν), Ἀθῆναι 1947 (σ. 144).

Ἀρχιμ. Δωροθέου Στέκα, Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Τουρλιανῆ Ἀνωμέρας—Μυκόνου, Ἀθῆναι 1947 (σ. 86).

Θεοδώρου Σύδη, Ὁ «Ἀκάθιστος ὕμνος» ὡς ποιητικὸν κείμενον (Ἀνάτυπον ἐκ τῶν «Ἀκτίων»), Ἀθῆναι, 1947 (σ. 24).

Ἀθανασίου Καβαθά, Ἡ ὀρθὴ παιδεία πηγὴ παντὸς ἀγαθοῦ. Πειραιεὺς 1947 (σ. 42).

Νικολάου Β. Τωμαδάκη, Ὁ Ἰωσήφ Βρυέννιος καὶ ἡ Κρήτη κατὰ τὸ 1400. Μελέτη φιλολογικὴ καὶ ἱστορικὴ. Ἀθῆναι, 1947 (σ. 146).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπιστολαί, ἄρθρα, βιβλία, περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἐπ' ἀνταλλαγῆ: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», Ὁδὸς Μοσχονησίων 12Α Ἀθῆνας 8. [Τηλέφ. 82,219].

Ἀρχιμ. Ἰωάνειμ Δρακωνάκη Στέρνα Κρήτης. Δὲν εἶχετε ἀναγραφὴν εἰς κατάστασιν Ἐπισκοπῆς σας. Τὸ φύλλον θὰ λαμβάνετε ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1948. Ἀδυνατοῦμεν ἀποστείλωμεν προγενέστερα.—Ἱεροδ. Εὐμένιον Τσελεντάκη Θεσσαλονικὴν Ἐνεγράφητε ἀπὸ 1-1-48.—Ἱερο-ῶλτην Δ. Μῆτρον Πάτρας. Τὸ φύλλον θὰ ἀποστέλλεται ἐφεξῆς εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. Συνδρομὴ ἐτησίου δρχ. 12.000.

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησίας», Ἀθῆνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, δέον δὲ νὰ ἦνε εὐανάγνωστα καὶ γεγραμμένα ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον δ-ψεως τοῦ χάρτου.

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια ὅπως καταθέσωσιν εἰς τὰ κατὰ τόπους Τ.Α.Κ.Ε. τὴν συνδρομὴν τῶν 1947/48 ὑπὲρ τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ὡς καὶ τὴν συνδρομὴν 1946/47, ἐφ' ὅσον καθυστεροῦσι ταύτην.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ =

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἡ Ἱ. Μητρόπολις Κρήτης

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Νόμων 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ 540)1945 «περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως» ἀπαιτούμενα προσόντα διὰ νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τῆς ἐνορίας ἁγίου Σύλλα Τεμένους, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-

σεως τῆς παρούσης τὰ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 48 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200)1940 Ἀναγκ. Νόμου καὶ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586)1941 Ν. Διατάγματος ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω χηρευούσης ἐφημεριακῆς θέσεως. Ἐν Ἡρακλείῳ τῆ 8 Ἰανουαρίου 1948.

† Ὁ Κρήτης Βασίλειος

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἐκάστην Τρίτην 6 1/2 μ.μ. καὶ ἐκάστην Παρασκευὴν 5,50' σὰς ὁμιλεῖ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Ῥαδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν Ἀθηνῶν. Παρακολουθήσατε τὰς ὁμιλίας καὶ καταστήσατε αὐτὸ γνωστὸν καὶ εἰς ἄλλους.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- 1) ΕΚΛΟΓΗ ΕΚ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (Δρχ. 7.000).
- 2) Τ. ΤΟΤΗ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ (Μετάφρασις Παναγιωτίδου Δρ. 3000)
- 3) ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΔΕΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (Δρχ. 200).
- 4) ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ τοῦ 1948 (Δρχ. 7.000)
- 5) Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ (Διανέμεται δωρεάν).

α) Ὅλγα χρυσὰ λόγια σὲ μιὰ ἡμαρτωλῆ

β) Πρὸς τὸν τραυματίαν

γ) Χριστούγεννα σὴ φυλακῇ

Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελεῶν εἰς πάντα διαβιβάζοντα τὸ ἀντίτιμον εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Φιλοθέης 19. Τὰ δωρεὰν παρεχόμενα διανέμονται διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἰδιωτῶν	Δρχ. 12.000
Φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν Ἱερατικῶν	
Σχολῶν	6.000
Ἐξωτερικοῦ	Δολλ. 6
Τιμὴ ἐκάστου φύλλου	Δρχ. 1.000
Προκηρῦξεις ἐκλογῆς ἱερέων:	
1) διὰ μόνην θέσιν	5.000
2) διὰ πλείονας τῆς μιᾶς ἐν τῇ αὐτῇ	
Προκηρῦξει ἐκάστη πρὸς δραχμὰς	3.000
Οὐδέμια Προκηρῦξεις θὰ δημοσιεῦνται μὴ συνο-	
δευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.	
Αἱ συνδρομαὶ προκαταβάλλονται.	

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Πολυανῆς ΙΩΑΚΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

Ἰψηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΣΗΣ

Ἐν Ἀθῆναις τύποις «Φοῖνικες», Λεωνότου 4